

vergadering **C20**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 5 oktober 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over productplacement op de socialemediakanalen van de VRT die vooral op jongeren gericht zijn – 3592 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over verwijzingen naar de Druglijn in de media – 3610 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het onderzoek naar de kwaliteit en veiligheid van digitale ontwikkelingen voor kinderen – 3319 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de opvang van asielzoekers in sites van het Vlaamse jeugdwerk – 3475 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over asielzoekers in jeugdverblijven – 3553 (2022-2023)	19
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de kampzomer 2023 – 18 (2023-2024)	33

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over product-placement op de socialemediakanalen van de VRT die vooral op jongeren gericht zijn
– 3592 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister Dalle, we weten dat de VRT volgens de beheersovereenkomst en de verwachtingen van de Vlaamse overheid ongeveer 40 procent eigen inkomsten dient te realiseren. Dit gebeurt voor een deel via de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var), die commerciële communicatie verkoopt aan bedrijven en producenten. Dat is ook goed, want dat gaat de VRT het komende jaar helpen om met die reclame-inkomsten 5 miljoen euro extra te putten om een zwaar jaar, met Olympische Spelen en verkiezingen, te kunnen vervolmaken. Maar goed, dat gebeurt in de concrete praktijk ook via productplacement. Dat is een onderdeel van de verkoopstrategie van de VRT. Kijkers zien een 'PP'tje' in de rechterbovenhoek van het scherm. Vanzelfsprekend moet de VRT daarbij regels volgen in verband met commerciële communicatie die in het Mediadecreet gespecificeerd worden.

De VRT heeft als opdracht om elke Vlaming te bereiken. Door de inzet van digitale kanalen en het creëren van digitale content, zien we dat de VRT heel sterk inzet in op de doelgroep jongeren. Dat is echt een stuk van de strategie – daarover hebben we het hier al een paar keer gehad. Het Instagramkanaal van StuBru is hier een heel mooi voorbeeld van. Er werd op dit kanaal bijvoorbeeld uitgebreid gecommuniceerd over de afgelopen festivalzomer.

In een Instagramreportage, begin september, zien we Flo Windey – u wellicht niet onbekend, ze is presentatrice maar ook influencer met een persoonlijk account – die een scheerapparaat van een bekend merk benoemt en gebruikt voor een ludieke actie op die festivals. Commerciële communicatie is toegestaan als ze duidelijk herkenbaar wordt gemaakt. De betreffende StuBru-post bleek evenwel niet aan het Content Creator Protocol (CCP) te voldoen.

U weet, ik weet, en we bespreken ook hier in de commissie regelmatig, dat er heel wat studies zijn die de impact van social media op jongeren weergeven. Zo is er ook eentje van de Arteveldehogeschool en Comeos van mei 2022, die aangeeft dat 87 procent van de jongeren echt beïnvloed wordt door influencers – het woord zegt het natuurlijk zelf. Die studie toonde aan dat een op de drie jongeren de voorbije drie maanden iets kocht onder impuls van die influencers. Ze gaan dan ook meer opzoeken over een merk, of beginnen een merk te volgen na het zien van een post van die mensen.

Jongeren zijn uiteraard een heel interessante doelgroep. Ik heb hier eerder al eens gezegd: hoe jonger je kunt beginnen, hoe beter. Merkentrouw begint helaas al heel vroeg, en het is dus niet toevallig dat die targeting zo gericht is. Ze zijn vaak een belangrijke stem in het gezin als het over aankopen gaat. Wetende dat dit de strategie is van heel wat bedrijven – langzaam werken aan een merkvoorkeur, die zich dan omzet in aankoop en trouw wanneer men eenmaal volwassen is – heb ik toch wel wat vragen met betrekking tot die actie van StuBru rond dat scheerapparaat.

Wat vond u eerst en vooral zelf als minister van Media en Jeugd toen u ze zag, die digitale reclamestrategie die heel gericht is op jongeren, en dat toch wel opmerkelijke moment op die festivals?

Waar ligt voor u de grens van het toelaatbare inzake productplacement bij de openbare omroep, en dan specifiek gericht op jongeren?

Vindt u dat deze vormen van reclame gericht op jongeren maatschappelijk te verantwoorden zijn binnen de opdracht die de VRT krijgt? Flo Windey is freelancer bij de VRT en heeft nog een eigen Instagramaccount met 84.000 volgers, waar zij eveneens gesponsorde posts publiceert. We weten dat de woordvoester van de VRT, mevrouw Van der Borght, heeft gezegd dat dat losstaat van haar werk op de VRT. Ik zal haar citaat niet helemaal voorlezen, maar ze geeft wel aan dat op bepaalde voorwaarden die persoonlijke partnerships kunnen, mits ze niet vermengd worden met VRT-context.

Kunt u een licht werpen op die scheidingslijn, de voorwaarden waarnaar zij verwijst? Kunt u een overzicht geven – het mag ook schriftelijk, want ik besef dat het hier misschien moeilijk is – van het aantal freelancers bij de VRT en voor welke online VRT-merken en -kanalen zij werken?

Hebt u ook een overzicht van freelancers die daarnaast ook persoonlijke online accounts hebben waarop gesponsorde boodschappen te vinden zijn en dus aan influencing wordt gedaan? Dank u wel.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Vooraleer we starten, wil ik zeggen dat ik ernaar uitkijk om ook het komende en laatste parlementaire jaar voor de verkiezingen met jullie te werken. Ik vind dat we in deze commissie altijd heel inhoudelijke discussies hebben. Ik leer daar eerlijk gezegd ook veel van, en we nemen ook zoveel mogelijk mee in het beleid, als we het met jullie eens zijn.

Ik denk dat het ook onze opdracht is om tot 9 juni, naast een aantal andere activiteiten richting verkiezingen, hier ook verder te blijven werken. Ik kijk ernaar uit om dat te doen. Ik ben ervan overtuigd dat jullie ook die mening zijn toegedaan. We zullen dit jaar niet verspillen als een verloren jaar, maar integendeel hard doorwerken, zelfs al komen er verkiezingen aan.

Collega Almaci, om te antwoorden op uw vragen over de socialemediakanalen die gebruikt worden voor productplacement: de VRT heeft een belangrijke maatschappelijke opdracht, en een grote uitdaging daarbij is het bereiken van jongeren met een kwaliteitsvol aanbod. Met het aanbod van VRT MAX, MNM, Studio Brussel, nws.nws.nws, enzovoort slaagt de VRT daar in toenemende mate in. Die digitale strategie, en de digitale omslag, is ook een van de kernpunten van de beheersovereenkomst.

Gisteren nog hebben we de eerstesteenlegging gedaan van het nieuwe gebouw, dat in 2026 in gebruik genomen zal worden. De timing zit daar goed, en ook daar is die digitale strategie een kernpunt, ook in de mediatechnologie die er ontwikkeld zal worden. Op dat vlak is er veel werk aan de winkel, maar heeft men toch heel belangrijke stappen vooruit gezet in de afgelopen jaren.

De doelgroep van de jongeren is natuurlijk divers, en komt in contact met andere mediaplatformen, zoals TikTok, YouTube, Netflix enzovoort. Op dat vlak heeft VRT NWS nog net een kanaal op TikTok geopend, dat ook vanaf het begin bijzonder succesvol is.

Op basis van het Mediadecreet mag de VRT in haar aanbod productplaatsing integreren, met uitzondering van journaals en politieke informatieprogramma's, consumentenprogramma's, religieuze programma's en kinderprogramma's. Ik wil u het volgende meedelen: de VRT liet me weten dat zij geen digitale

reclamestrategie heeft, gericht op jongeren. Dat is informatie die ze heel duidelijk willen meegeven aan de commissie.

De beoordeling of er al dan niet sprake is van toegelaten productplaatsing in een concreet geval, zoals het geval dat u citeert, collega Almaci, komt toe aan de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). U zult begrijpen dat ik dan ook geen uitspraak kan doen over zo'n concreet geval.

Zoals reeds eerder gezegd bij een vraag om uitleg van mevrouw Segers, heb ik momenteel geen intenties om het Mediadecreet op dit punt aan te passen.

Ik kom dan bij uw vierde vraag. De VRT laat me weten dat als freelancers in eigen naam meewerken aan commerciële campagnes, ze niet mogen verwijzen naar hun werk bij de VRT, hun personage of rol bij de VRT of op enige manier aanhaken aan een merk van de VRT.

Stemmen en gezichten die exclusief voor de VRT werken, dienen toestemming te verkrijgen voor hun persoonlijke commerciële promotionele activiteiten. Medewerkers van het informatieaanbod of consumentenprogramma's van de VRT mogen niet meewerken aan commerciële campagnes.

Daarnaast gelden ook richtlijnen over wat stemmen en gezichten kunnen doen op hun sociale kanalen, waaronder de richtlijn om geen gesponsorde boodschappen te brengen voor gokbedrijven en verslavende middelen.

Wat dan specifiek en concreet Flo Windey betreft: voor Studio Brussel-luisteraars en -volgers zet Studio Brussel Flo Windey altijd in als presentatrice of host. Zoals reeds eerder gezegd, kunnen gezichten en stemmen immers op basis van de Socialemediarichtlijn op bepaalde voorwaarden persoonlijke partnerships aangaan. Op haar persoonlijk account mag Flo dus effectief producten aanprijzen. Dat staat los van haar werk voor de VRT. Ze mag daarin wel niet verwijzen naar VRT-content en -merken, zoals ik daarnet ook zei.

Wat uw laatste vraag betreft: de VRT werkt met een veelheid aan freelancers, waarbij de intensiteit en de frequentie van de samenwerking sterk varieert. Het aantal freelancers is daardoor moeilijk te bepalen. Sommige freelancers werken voltijds, maar voor een bepaalde duur mee op projectbasis, andere worden 'op afroep' ingezet en werken slechts zeer beperkt voor de VRT. Naar schatting zette de VRT in 2022 ongeveer 269 voltijdsequivalenten als freelancer in.

Het is niet mogelijk om weer te geven voor welke merken en kanalen deze personen werden ingezet. Tal van freelancers werkten immers aan een divers aanbod, dat op verschillende merken of kanalen werd aangeboden.

De data met betrekking tot persoonlijke accounts worden niet centraal bijgehouden. Behoudens voor de exclusieve medewerkers is er ook geen verplichting om dergelijke persoonlijke medewerkingen aan commerciële campagnes te melden aan de VRT.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, de vraag is: ging Studio Brussel hier te ver? Er is een heel debat, waarbij natuurlijk verwezen kan worden naar de richtlijnen zoals ze nu zijn. U geeft ook aan dat u geen intentie hebt om het Mediadecreet aan te passen en dat er geen digitale reclamestrategie is richting jongeren. Maar Studio Brussel is wel heel duidelijk – en daarmee kom je in een belangrijk en gevoelig debat – een zender gericht op jongeren.

Flo Windey is iemand die bekend is geraakt dankzij haar werk bij de openbare omroep, een duidelijke maatschappelijke opdracht heeft, en daardoor ook als influencer kan werken. Het gaat niet om de dame in kwestie, maar het is ter illustratie van het probleem. Het gebeurt op dit moment nog weinig dat influencers dat later uit zichzelf doen. Misschien als uitzondering Average Rob bijvoorbeeld, maar die influencers zijn dan vaak niet alleen aan één zender gebonden.

Je krijgt dus een fenomeen dat mensen, door het feit dat ze bij de openbare omroep of bij een zender kunnen werken, ook daarnaast met een veel lagere drempel een bereik kunnen hebben als influencer. Natuurlijk, als het dan gaat over de openbare omroep, dan begin je toch een beetje in een grijze zone te komen.

Naar aanleiding van dit voor mij toch wel illustratief voorbeeld, dringt zich een debat op over hoever je hierin kunt gaan. Ik ben het niet die dat zegt. Ik heb het even opgezocht: het is een professor-expert mediabeleid aan de VUB die zegt dat de scheidingslijn tussen redactionele en betaalde content steeds dunner wordt. Het is volgens hem duidelijk dat het cruciaal is dat onze Vlaamse media aan de gebruiker duidelijk blijven maken waarom iets op een bepaalde manier in beeld komt.

Dan zijn er twee dingen die ik heel concreet aan u wil vragen. Wat productplacement betreft, heb ik eens aan mijn eigen kinderen gevraagd of die weten wat dat is als ze dat zien. Die weten dat niet. Die weten begot niet wat productplacement is, maar zien wel iemand op tv die een product aanprijst, want daar komt het eigenlijk op neer. We stellen vast dat, als het de bedoeling is dat we niet willen dat jongeren getarget worden met bepaalde reclameboodschappen, ze dan eerst moeten weten – zij niet alleen, maar ook hun ouders en hun omgeving – wat productplacement is.

Ten tweede moet er, denk ik, toch wel eens goed nagedacht worden – ook de VRM heeft aangegeven dat het Content Creator Protocol eigenlijk niet gevolgd is – over hoever je dan kunt gaan in die hybride situaties die zich nu voordoen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): De regels voor influencers en digitale marketing zitten eigenlijk op federaal niveau. We hebben daar – ikzelf en andere leden van de fractie – al een aantal keer naar verwezen. Als we daar met betrekking tot de VRT meer over te zeggen willen hebben – wat ik helemaal kan begrijpen en waar ik mij zelfs bij aansluit –, dan moeten we die bevoegdheid naar Vlaanderen halen. Dat is niets nieuws wat ik hier vertel.

Nu, dat de VRT goed dient na te denken over de manier waarop ze aan digitale en andere marketing doen, is ook een logisch gevolg van het feit dat wij aan de VRT vragen om meer eigen inkomsten te voorzien. Dat is logisch. Dat ontslaat hen natuurlijk niet van de plicht om zo bedachtzaam mogelijk om te gaan met de manier waarop ze die eigen inkomsten gaan vergaren.

We weten dat onze collega's ter linkerzijde grotere voorstander zijn van het verhogen van de dotatie, in plaats van de eigen inkomsten, om zo minder afhankelijkheid van de markt te initiëren. Maar dat gaat in dezen het probleem niet oplossen. Wij zijn het daar overigens ook niet mee eens. Eerder dan markt-afhankelijkheid ligt de uitdaging voor VRT erin om meer zichtbaarheid te hebben en om ervoor te zorgen dat de kijker geboeid en gebonden blijft, door onder meer die bekende gezichten.

Zoals mevrouw Almaci stelt: die bekende gezichten zijn bekend door hun werk bij de VRT. Maar het is natuurlijk zo dat hun online aanwezigheid – hun doen en laten op hun eigen kanalen – niet de basis vormt voor het succes aan de VRT. De

twee zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, en we willen er toch ook voor zorgen dat de VRT zo veel mogelijk mensen aanspreekt.

Dus, wat ons betreft bestaat de uitdaging erin om de personal branding van VRT-gezichten en de maatschappelijke opdracht van de VRT met elkaar te laten sporen of om er toch minstens voor te zorgen dat ze niet kunnen botsen. Ik ben er persoonlijk niet van overtuigd dat dat hier het geval was. Maar wordt er in die zin over nagedacht om dat toch verder af te stemmen, om problemen in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de extra vragen, collega's. Het Media-decreet verbiedt op zich niet dat jongeren getarget worden. Ik heb gezegd dat de VRT daar geen specifieke strategie rond heeft, maar het is niet verboden. Wat productplacement en de aanduiding via PP betreft, kan ik u zeggen dat ik niet over cijfers beschik, maar ik begrijp wat u bedoelt. Ik denk dat er inderdaad veel jongeren, en niet alleen zij, dat niet kennen. Dat is ook een taak van ons beleid rond mediawijsheid. Ik denk dat we op dat vlak extra inspanningen kunnen doen om dat soort aanduidingen meer bekend te maken.

Collega Perdaens, wat betreft de aflijning tussen personal branding en de maatschappelijke opdracht van de VRT: ik heb toelichting gegeven bij de regels die er nu vandaag zijn en die toch wel al een zekere hygiëne veronderstellen op het vlak van welke verwijzing je al dan niet mag doen. Ik ga zeker nog navragen bij de VRT of er nog extra maatregelen genomen kunnen worden om die problematiek scherper af te lijnen. Maar ik denk dat het een terecht debat is. Ik zie niet meteen pasklare antwoorden om dit te vermijden.

Ik denk wel dat we die mogelijkheid om bekendheid te verwerven door bijvoorbeeld een job bij de publieke omroep en door persoonlijke activiteit te ontwikkelen op sociale media, zeker niet mogen uitsluiten. Ik vind dat a priori geen probleem. Het ene kan ook het andere versterken. Het is inderdaad zo dat personen zoals Flo Windey hun persoonlijke bekendheid ook deels te danken hebben aan hun activiteit bij de publieke omroep, maar het omgekeerde is ook waar. Hun taak bij de publieke omroep kan ook versterkt worden door hun bekendheid als influencer. Het is niet alleen voor de publieke omroep een uitdaging om ook die nieuwe vormen van bekende Vlamingen, namelijk zij die bekend zijn van sociale media, een goede plaats te geven op de klassieke en minder klassieke kanalen van bijvoorbeeld de publieke omroep. Ik denk dat we daar redelijk soepel mee moeten omgaan, maar het is wel zo dat er duidelijkheid moet zijn en dat we die duidelijkheid meer moeten kunnen geven.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik ben het eens met 'zo bedachtzaam mogelijk'. We zitten in een experimentele fase en een grijze zone, en op zo'n moment moet het voor mensen duidelijk zijn wat productplacement betekent, als de VRM aangeeft dat een bepaalde Instagrampost "niet in samenwerking is met ...".

Om in regel te zijn met het Content Creator Protocol, moet eigenlijk op voorhand worden aangegeven dat er sprake is van een advertentie of publiciteit. Dat hebben zij heel duidelijk gezegd naar aanleiding van deze case. Dat betekent dat ik ook verwacht dat de VRT het niet nog eens op die manier doet. Ik denk dat we het daarover wel eens mogen zijn. De VRM heeft zijn rol gespeeld, en ik hoop dat hij na deze waarschuwing niet moet overgaan tot boetes. Daar reken ik ook een beetje op het beleid, dat de boodschap moet geven aan de VRT dat er een opdracht is gegeven, een politieke keuze is gemaakt en het debat effectief

gevoerd kan worden. Goed, men moet 40 procent inkomen elders gaan halen, maar dan nog moet dat Content Creator Protocol gevolgd worden. Als die grijze zone er is, die ook voor andere media geldt, heeft de VRT een voorbeeldrol.

Als ik u hoor zeggen dat er op dit moment 269 freelancers zijn, waarvan we niet weten waar ze ergens bij de VRT aan de slag zijn, dan is het wel interessant om te weten hoeveel er daarvan schermgezichten zijn, om te kijken wat de mogelijke impact is van deze problematiek, want ik vind dat een hoog getal.

Bedankt in ieder geval voor uw antwoorden. Ik hoop dat de duidelijke boodschap van de VRM gevolgd kan worden en dat we dus bedachtzaam kunnen zijn, met inbegrip van ons als parlement.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over verwijzingen naar de Druglijn in de media – 3610 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik ga de vraag kort houden. Het is magistrate Ine Van Wymersch, die recent, in februari 2023, is aangesteld tot nationaal drugscommissaris, die aangeeft dat de beeldvorming rond drugs dringend bijgesteld moet worden en die een oproep heeft gedaan voor meer sensibilisering, zowel wat betreft taalgebruik als wat betreft verwijzingen naar hulplijnen, waarbij ze eigenlijk zegt dat het juiste taalgebruik hanteren en het regelmatig verwijzen naar hulplijnen goede middelen zijn in de strijd tegen drugsgebruik. Directeur Katleen Peleman van het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD) is het idee van de oproep zeer genegen, maar stipt wel aan dat de Druglijn onderbemand is.

Wat dat betreft heb ik de volgende vragen. Ik vermoed dat u de oproep wel zult hebben gehoord. Ik weet niet of er contact is geweest tussen de nationale drugscommissaris daaromtrent en uw kabinet of het kabinet Welzijn. Deelt u die oproep? Dat is eigenlijk heel eenvoudig.

Denkt u aan het aanpassen van de mediarijchlijnen voor mediamakers, producenten en journalisten, zoals bijvoorbeeld de gekoppelde verwijzing naar de Zelfmoordlijn inzake suïcide doortrekken naar drugsgebruik, door een verwijzing naar de Druglijn? Dat lijkt mij een optie. Deelt u die mening? Indien wel, hoe ziet u dat dan? Indien niet, waarom niet? Dat gaat dan over roken, dat gaat dan over alcohol, et cetera.

Ziet u een bijkomende rol voor de VRT met betrekking tot de oproep van de nationale drugscommissaris? Ziet u een bijkomende rol wat betreft media-wijsheid? U hebt er daarnet ook naar verwezen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Almaci, dank u voor de vraag. Beeldvorming rond drugs en drugsgebruik is een belangrijk aspect van het drugsbeleid en de preventie. Jammer genoeg toont de actualiteit ook aan dat dit toenemend een probleem is in heel het land, en trouwens zeker ook in mijn eigen stad, Brussel.

Hoe de samenleving, de media en de overheid drugs en drugsgebruikers voorstellen, heeft een grote invloed op hoe mensen drugs percipiëren, gebruiken of

integendeel vermijden. Realistische beeldvorming kan bijdragen tot een genuanceerd debat, een betere voorlichting en een effectievere hulpverlening. Het is daarom van belang om de beeldvorming rond drugs en drugsgebruik kritisch te analyseren. In die zin ben ik de drugcommissaris Van Wymersch dankbaar, omdat ze dit debat mee aan het voeren is en daar ook haar ideeën over deelt.

Naar aanleiding van haar uitspraken heb ik een overleg georganiseerd. Dat was op dinsdag 26 september, met de verschillende betrokkenen in dit debat. Naast mevrouw Van Wymersch zelf en medewerkers van mijn kabinet, waren er mensen van VAD, de Druglijn en de VRT aanwezig, alsook een raadgever van collega Crevits. Ikzelf heb die vergadering voorgezeten.

Uit dat overleg bleek dat de richtlijnen omtrent de Druglijn niet moeten samenvallen met de richtlijnen rond de Zelfmoordlijn. De beheersovereenkomst met de VRT voorziet trouwens ook in een andere aanpak. Na een uitzending verwijst de VRT naar een van deze vier hulplijnen wanneer dat nuttig of noodzakelijk is: 1813 voor de Zelfmoordlijn, 106 voor Teleonthaal, 1712 voor de Hulplijn geweld, misbruik en kindermishandeling en 102 voor Awel, voor kinderen en jongeren. Naar de Druglijn wordt niet systematisch verwezen. Volgens de VRT – en ik denk dat ze daarin ook gelijk hebben, de mensen rond de tafel gaven dat ook aan – zou dat niet wenselijk zijn. Het doel van de Druglijn is om mensen te informeren door te verwijzen naar een gediversifieerd aanbod van informatie. De Zelfmoordlijn daarentegen heeft een opdracht om een antwoord te bieden in een acute noodsituatie, dus dat zijn eigenlijk wel twee verschillende zaken die niet op een gelijke manier behandeld kunnen worden.

Het overleg tussen de verschillende partijen liep constructief, en er is afgesproken dat we voor een aantal zaken zullen bekijken hoe we verder afspraken kunnen maken. We hebben drie concrete afspraken gemaakt, die ik ook graag meegeef.

Ten eerste, op het niveau van de Druglijn wordt onderzocht of er in samenspraak met de media bekeken kan worden om de telefoonlijn open te stellen en de chatfunctie sterker te bemannen als er na berichtgeving of programma's wordt verwezen naar de druglijn.be. Als er bijvoorbeeld 's avonds een programma is buiten de openingsuren van de Druglijn, kan men beslissen – men heeft dat in het verleden ook al gedaan, als het gaat over een programma dat daar echt aandacht voor heeft, waar het echt aan bod komt – om dan uitzonderlijk de openingsuren te verlengen, in plaats van dat bijvoorbeeld 24/7 te voorzien als het niet nodig is. Dat gebeurt trouwens ook in het geval van een verwijzing naar de Zelfmoordlijn, als men grote oproepen verwacht na bepaalde berichtgeving of een specifiek programma.

Ten tweede: op het niveau van de VRT zelf zal men bekijken hoe het verwijsstelsel naar hulplijnen verder op punt kan worden gesteld, ook in relatie tot het nieuwe leeftijdsclassificatiesysteem dat we vanaf volgende zomer uitrollen, waarbij elk videoaanbod een leeftijdslabel en inhoudelijke iconen krijgt. Zo zou kunnen worden afgesproken dat bij het icoon dat waarschuwt voor 'verdoovende middelen' automatisch een verwijzing naar de Druglijn hoort. Dat zou een conclusie kunnen zijn.

Ten derde: op mijn niveau zijn we samen met de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) aan het bekijken of het zinvol is om te werken aan specifieke richtlijnen rond berichtgeving over drugs, zoals we in het verleden nog gedaan hebben, vrij recent zelfs, met grensoverschrijdend gedrag. Je merkt dat dat wel nuttig is in de mediasector. Je merkt ook dat die richtlijnen trouwens breder gebruikt worden. De drugcommissaris gaf me bijvoorbeeld aan dat ook de justitiële diensten onze richtlijnen rond grensoverschrijdend gedrag – die in

eerste instantie eigenlijk gericht zijn op de mediasector – gebruiken, als parket, openbaar ministerie en als rechtbanken. Dat is iets dat mogelijk relevant is. We zijn met de VVJ aan het onderzoeken of dat een heilzame piste is.

Wat het Kenniscentrum Mediawijsheid betreft: dat heeft in de eerste plaats een rol om de mediawijsheidscompetenties van het ruime publiek te verhogen. Het onderwerp waarover we het nu hebben, is in de eerste plaats de expertise van VAD, en in de tweede plaats de verantwoordelijkheid van de instanties van de media zelf. Ik zie daar niet onmiddellijk hun kerntaak in, maar waar zij kunnen meehelpen, doen zij dat ook. Ook op dat vlak zijn er al wat zaken die zij doen, maar nieuwe initiatieven heb ik daar niet gepland.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel, minister. Het is goed dat het overleg er is geweest. Ik ga ervan uit dat mevrouw Van Wymersch er zelf ook was. Ik ben nu een beetje aan het reconstrueren: de oproep die zij gedaan heeft na een programma waarin coke en andere roesmiddelen voorkwamen, om dan te verwijzen naar de Druglijn, daaruit is dan een consensus ontstaan op die vergadering dat dat niet per se altijd hoeft – zo heb ik uw antwoord begrepen – omdat het niet altijd even acuut is, en omdat het voor de Druglijn eerder een inschatting is om hun aanwezigheidsuren dan te verleggen. Maar het is een beetje raar om te zeggen dat ze hun uren moeten verleggen, als er geen verwijzing is naar de Druglijn na een programma.

Ik zal een heel mooi voorbeeld geven. 'Knokke off' wordt 's avonds laat uitgezonden. Op het einde is er dan geen verwijzing naar de Druglijn. Versta ik dat verkeerd? Maar de uren van de Druglijn zijn dan wel 's avonds, op zo'n moment, bij zo'n programma, omdat de Druglijn dat een interessant programma vindt, inschat dat ze dan wel vragen zullen krijgen, en beslist om dan beschikbaar te zijn. Dat is toch een beetje jammer, denk ik.

Of zal men een beetje ad hoc zeggen dat men de verwijzing naar de Druglijn zal doen? Wie beslist dat dan? Is dat dan de VRT? Is het diegene die het uitzendt, in dit geval de openbare omroep? Zegt die dan dat een programma toch iets te gemakkelijk omgaat met roesmiddelen? Omdat men een verkeerde indruk zou kunnen krijgen, doen ze die verwijzing dan wel. Dat is een verduidelijking die ik vraag: wie beslist wanneer het dan wél aan het eind van zo'n programma komt, zodanig dat de Druglijn niet nodeloos haar uren verlegt? Als mensen niet genudged worden, is het inderdaad tof dat je anticipeert op zo'n programma, maar is dat misschien niet de meest efficiënte manier. Dat is een heel concrete vraag.

Ik ben heel blij dat die vergadering er is geweest. Ik ben heel blij met de concrete afspraken. Maar we weten ook dat er bij de Druglijn een problematiek is van onderbezetting en onderfinanciering. Is daar een oplossing voor uit de bus gekomen? Ze zijn onderbemand. Hoe wordt dat aangepakt? Je kunt natuurlijk maar zoveel keer overleggen, wetende dat de problematiek niet klein is en dat experts zeggen dat zien roken doet roken, dat zien gebruiken doet gebruiken. We moeten toch de nodige alertheid hebben. Als u van plan bent om die andere aanpak te volgen, hoe zult u dan omgaan met die vraag van onderbemannings?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik denk eerst en vooral dat persvrijheid natuurlijk ongelooflijk belangrijk is, en die stellen wij ook helemaal voorop. Dat redacties de redactionele onafhankelijkheid willen bewaren om zelf te beslissen wanneer ze naar een bepaalde hulplijn verwijzen, daarvoor heb ik alle respect. Tegelijkertijd valt niet te ontkennen dat bijvoorbeeld bij een programma als 'Godvergeten', de vermelding van 1712 ongelooflijk veel effect heeft gehad. U weet dat ik in het

verleden regelmatig gevraagd heb dat er vaker naar hulplijnen verwezen zou worden. Maar ik ben heel erg blij met het verloop van de vergadering dat u hier daarnet schetste, minister.

Naast het verwijzen naar hulplijnen stel ik me natuurlijk ook de vraag wat er te zien is in het programma. Taalgebruik en sensibilisering, dat is ook ongelooflijk essentieel. Wanneer je mensen in het programma hebt die verdedigers zijn van een gedoogbeleid, die men aan het woord laat en laat stellen dat alcohol en tabak toch ook gedoogd worden en dat ook verslavende middelen zijn ... De feiten zijn wel heel erg simpel. Er zijn verslavende middelen die illegaal zijn, er zijn er die dat niet zijn. Die mogen ook niet door elkaar gehaald worden. De gevolgen van verslaving, dat is misschien de kern van de zaak, en dat is wat het vaakst naar voren moet komen: niet dat er een welles-nietes is tussen wat illegaal is en wat gedoogd zou kunnen worden, maar vooral wat de gevolgen van het gebruik zijn, wat de gevolgen van verslaving zijn en dat we daarvoor zeker aandacht moeten hebben, welteverstaan binnen het kader van persvrijheid en redactionele autonomie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister, ik denk dat het vooreerst goed is te benadrukken dat u al verschillende initiatieven hebt genomen. Ik zou wel een kleine nuance willen maken bij de suggestie van de tijdstippen waarop er bepaalde meldingen gemaakt moeten worden, en hoe het aanbod van de Druglijn daarop afgestemd moet worden. Er is verwezen naar een serie als 'Knokke Off'. Ik heb de cijfers hier ook niet, maar ik heb wel gelezen dat een heel groot deel van de kijkers dat online via VRT Max heeft bekeken. Dat is dan natuurlijk 24 uur per dag, zeven dagen op zeven, beschikbaar. Het volledige afstemmen van al die hulplijnen is natuurlijk onmogelijk. Wanneer we zien dat mensen meer en meer, in plaats van analoog, digitaal zitten te kijken op de momenten die voor hen het best passen, dan is dat toch iets waarmee we ook rekening moeten houden, mocht de oproep worden gedaan om het aanbod van de hulplijnen af te stemmen op de programmatie.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt, collega's, voor de bijkomende opmerkingen en vragen.

Wat 'Knokke Off' concreet betreft, zullen jullie zien dat op VRT MAX een verwijzing is opgenomen naar Awel. Waarom die keuze, en bijvoorbeeld niet rechtstreeks de Druglijn? Het is gericht op jongeren. Awel is daarvoor geschikt, en heeft deze legislatuur trouwens een zeer forse, structurele extra financiering gekregen – dat weten jullie – om tegemoet te komen aan die bijkomende vraag naar ondersteuning, die onder meer te danken is aan de betere vermelding door de VRT. Online kun je dat dus zien.

Wat betreft de verwijzing naar de Druglijn, zowel online als bij lineair kijken, zijn er verschillende overwegingen.

Ten eerste – en dat is het verschil met de Zelfmoordlijn of de ondersteuning op dat vlak – oordeelt men niet altijd dat men die verwijzing wil maken. Er zijn gevallen waarbij drugs op een of andere manier voorkomen in een programma, waarbij men gaat zeggen, soms in overleg met bijvoorbeeld VAD of de Druglijn, dat het eigenlijk niet aangewezen is. Dat is dus een beoordeling geval per geval.

Ten tweede: men zal niet altijd onmiddellijk willen bellen. De coördinatrice van VAD heeft erop gewezen dat, wanneer mensen geconfronteerd worden met beelden over drugs, het heel vaak gebeurt dat men eigenlijk pas de volgende dag

of dagen nadien beseft dat men daarover een vraag heeft. In dat geval kan het volstaan om niet specifiek een telefoonlijn aan te geven, maar bijvoorbeeld te verwijzen naar een URL of website waar men extra informatie kan krijgen en ook de link naar de Druglijn geplaatst kan worden. Ook dat maakt deel uit van de evaluatie met de publieke omroep, VAD en de Druglijn.

Ten derde: als men lineair een programma laat zien waarbij er echt een acute problematiek is, waarbij men van oordeel is onmiddellijk vragen te gaan krijgen, dan kan men effectief beslissen om de openingsuren op dat specifieke moment toch uit te breiden. Collega Van de Wauwer, u hebt gelijk dat er bijvoorbeeld bij 'Knokke Off' heel veel digitaal gekeken wordt via onder meer VRT MAX. Maar soms zijn er ook programma's die laat uitgezonden worden en toch heel wat lineair bereik hebben. Op zo'n moment kan men dat openleggen, en in het verleden heeft men dat gedaan, maar dat is eigenlijk eerder uitzonderlijk.

Ik denk dat het tweede punt belangrijk is, en dat is eigenlijk ook deel van het antwoord op wat collega Perdaens zei, namelijk: dat informatie over de verschillende zaken, ook over wat legale en illegale middelen zijn, ook via het internet getoond kan worden.

De quote van collega Almaci rond onderbenutting en onderfinanciering van de Druglijn is niet aan bod gekomen tijdens de vergadering, en men heeft ons daar ook niet op gewezen. De Druglijn valt onder bevoegdheid van collega Crevits. Ik heb daar op dit moment geen extra gegevens over. Als jullie daar extra gegevens over willen hebben, dan moeten jullie bij haar zijn. Zij hebben er ons tijdens die vergadering niet op gewezen. Het is ons dus ook niet gesignaleerd als een probleem ten aanzien van deze problematiek.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik blijf op mijn honger zitten als het gaat over wie de 'men' is die beslist wanneer er wel of niet die verwijzing is, of het nu een URL is of gewoon een verwijzing naar de Druglijn zelf. Wie beslist dat en wanneer? Ik ga ervan uit dat het de redactionele vrijheid is van de makers om te zeggen of ze het wel of niet gaan doen. Het zou interessant zijn mocht er uit die vergadering een soort richtlijn of kader met enkele criteria ontstaan, dat niet superzwaar hoeft te zijn, zodat de makers op basis van de kenmerken van een programma, zoals veelvuldig gebruik van roesmiddelen – of ze nu wettelijk zijn of niet, want we weten dat alcohol en roken immense schade aanrichten, het is niet toevallig dat de expert zegt dat zien roken doet roken – kunnen beslissen of ze iets wel of niet doen. Dat is mijn oproep.

De onderbezetting is een problematiek. Mijn collega's hebben dat al aangekaart bij Minister Crevits naar aanleiding van de noodkreet die er is geweest van de Druglijn en de andere hulplijnen. Maar ik hoop dat u, als minister van Media, toch ook mee die vraag ondersteunt. Daar ga ik dan van uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het onderzoek naar de kwaliteit en veiligheid van digitale ontwikkelingen voor kinderen
– 3319 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik heb deze zomer een heel intrigerend, maar belangwekkend onderzoek zien passeren dat in de schoot van Europa is uitgevoerd. Het onderzoek gaat over hoe we mogelijkheden voor een vrij spel kunnen realiseren in de digitale context. Dat sluit aan bij het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van Kind, dat stelt dat ieder kind recht heeft op rust en vrije tijd en in zijn vrije tijd ook moeten kunnen spelen. Dat spelen breidt zich vandaag ook uit naar de digitale wereld. Digitale technologieën maken immers een onlosmakelijk onderdeel uit van het dagelijkse leven van kinderen.

Sonia Livingstone, professor aan de afdeling Media en Communicatie van de London School of Economics and Political Science, leidde hieromtrent een commissie. Zij kwam tot de vaststelling dat de digitale omgeving vandaag tekortschiet op een aantal essentiële punten: intrinsieke motivatie, veiligheid, risico's kunnen nemen zonder al te veel gevaar en vrijwillig spelen. Als oplossing werd de Playful by Design Tool ontwikkeld, een hulpmiddel voor ontwerpers om enerzijds de mogelijkheden van het digitale spel te verbeteren en anderzijds aan de slag te gaan met uitdagingen bij het ontwikkelen van digitale producten en diensten voor kinderen.

Wat betreft het delen van gegevens die de hele dag verzameld worden thuis, in de vrije tijd en op school, werd onthuld dat vooral de scholen in een ongelofelijk zwakke positie zitten als het gaat over contracten onderhandelen met machtige techbedrijven, specifiek wat de privacy en gegevensbescherming van kinderen betreft.

Dat is een onderzoek dat belangwekkend moet zijn voor lidstaten en ministers van Media. Er werden drie prioriteiten geformuleerd voor de overheid en de toezichthouder: versterk de bestaande wettelijke kaders en handhaving om gegevens van kinderen te beschermen, creëer een betrouwbare infrastructuur voor het delen van gegevens en introduceer een certificeringssysteem voor edtech-bedrijven waarvan de producten in scholen worden gebruikt.

Ik zie het zelf ook bij mijn kinderen, als het gaat over YouTube-filmpjes, de advertenties die ze voor of na een filmpje te zien krijgen en de verzameling van hun data zonder dat je er iets aan kunt doen, noch als ouder, noch als kind.

Hebt u kennis genomen van het onderzoek? Is daar al een overleg of oefening rond gebeurd? Wat is uw waardeoordeel daarover? Bestaat er in Vlaanderen gelijklopend onderzoek, eventueel van de universiteiten, over de situatie bij ons? Indien wel, met welk resultaat? Ik moet eerlijk zeggen dat ik zelf geen resultaten heb gevonden. Vindt u het naar aanleiding van dit onderzoek opportuun om dat te doen, eventueel samen met de minister van Onderwijs? Als u zou aangeven dat er geen marge is, hoe zou u dan verder gaan met de toch wel frappante bevindingen van het Europese onderzoek? Hebt u zicht op de macht van de edtechbedrijven ('educational technology') in Vlaanderen en hoe evalueert u die? Staat u, gezien het onderzoek, open om met de minister van Onderwijs en de minister van Innovatie een specifiek overleg op te starten dat zich focust op digitaal spel en educatie voor kinderen? Wat zijn daar eventueel uw doelstellingen en uitgangspunten?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Het artikel waar u naar verwijst, combineert verschillende onderzoeksresultaten in verband met kinderrechten in de digitale wereld. De hoofdfocus ligt op de mogelijkheid tot vrij en kindgeleid spelen in de digitale omgeving. Het actorschap van kinderen en jongeren op het vlak van spelen wordt in vraag gesteld, omdat digitale spelen vaak sterk zijn voorgeprogrammeerd.

De onderzoekers werken een kader met bijhorende tools uit om zo bedrijven te stimuleren tot het herontwerpen van digitale omgevingen om het recht op vrij spel van kinderen beter te ondersteunen. Hierbij wordt ook specifiek opgeroepen om het recht op privéleven van kinderen in de digitale omgeving beter te erkennen en te beschermen, omdat heel wat data van kinderen in het digitaal verkeer worden verzameld.

De uitnodiging om ook in de digitale omgeving kinderrechten te respecteren en dit vanaf de ontwerpfase en de erkenning dat ook kinderen en jongeren zelf actief kunnen, mogen en willen participeren in de digitale wereld sluiten naadloos aan op het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP). Daar zijn twee illustraties van.

Zo hebben we via JKP-prioriteit 2 Gezonde en leefbare buurten het recht op spelen verder uitgewerkt door het dit jaar gelanceerde Actieplan Mee(r) naar buiten. Hierin is ook aandacht voor online vrijetijdsbeleving en bijvoorbeeld het gebruik van innovatieve digitale tools, ontwikkeld met jongeren, om te komen tot een gedeeld en respectvol ruimtegebruik.

Ten tweede: er is uiteraard prioriteit 5 'Mediawijsheid' van het JKP, dat een cruciale rol speelt. Via gerichte acties willen we met deze prioriteit inzetten op het verscherpen van mediawijsheid bij kinderen en jongeren, het versterken van hun digitale en informatievaardigheden, en het verhogen van kennis over hun kinderrechten in de digitale omgeving.

Die twee JKP-doelstellingen vertalen zich ook in heel concrete acties. Ik geef een aantal voorbeelden.

Eerste voorbeeld: er is een vernieuwende aanpak van digitaal spel voor digitaal jeugdwerk, dat samen met jongeren ontwikkeld werd. Deze opdracht werd toegekend aan Mediaraven en De Aanstokerij in samenwerking met D'Broej. Dit moet tegen maart 2024 helemaal uitgewerkt zijn.

Tweede voorbeeld: vanaf dit najaar zal een jaar lang tijdens de verschillende vakanties een gamelab voor jeugdorganisaties rondreizen om een positieve, sociale gamebeleving op verantwoorde wijze te stimuleren. Deze opdracht werd toegekend aan JEF vzw.

Derde voorbeeld: de ontwikkeling van een animatievideo voor kinderen met uitleg over hun kinderrechten in de digitale wereld, ontwikkeld door het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi) en Mediaraven. Mijn administratie zal de animatievideo's heel binnenkort vrijgeven en bekendmaken.

Laatste voorbeeld: voor oudere kinderen ontwikkelde Mediawijs een affiche over kinderrechten, specifiek in de digitale omgeving.

Er zijn dus al verschillende acties die voortkomen uit het JKP, en daar wordt ook nog verder op gewerkt.

Wat het privacy-aspect betreft, creëren de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de richtlijn voor audiovisuele mediadiensten, de richtlijn voor digitale diensten en de richtlijn voor digitale markten een steeds strikter en duidelijker kader voor de omgang met data van kinderen. De dataverwerking van kinderen en jongeren, ook als het gaat over onlineverkeer, en de rol van bedrijven, worden hierin geregeld. Waar dit nodig is, werk ik aan de omzetting van deze richtlijnen naar Vlaamse regelgeving en wetgeving.

Wat het Vlaamse onderzoek betreft: het geciteerde onderzoek werd gevoerd door wetenschappelijke onderzoekers georganiseerd door een internationale ngo, de

5Rights Foundation. Vlaanderen kent binnen verschillende universitaire instellingen en onderzoekscentra heel wat waardevol onderzoek over kinderrechten in de digitale omgeving. Daarover zijn wel degelijk al heel wat onderzoeken gebeurd. Heel wat thema's komen hierbij aan bod, zoals het bekijken van games door kindergen, de relatie tussen kinderen, kwalitatief spel en ruimte, en het uitwerken van kaders omtrent ethisch datagebruik voor ontwikkelaars en instanties die dergelijke software implementeren. Dat Vlaamse onderzoek wordt ook Europees en internationaal erkend. Soms verloopt dit in internationaal samenwerkingsverband, onder meer met professor Sonia Livingstone. Daar zijn ook heel wat contacten mee.

Ik denk niet dat het onderzoek van de Digital Futures Commission in Vlaanderen volledig herdaan moet worden. Wel denk ik dat er een nood en opportuniteit is om vanuit die verschillende hoeken samen te werken om de perspectieven van dat onderzoek in Vlaanderen binnen te brengen, zowel in de onderzoekswereld, in het jeugd- en mediabeleid als bij Vlaamse bedrijven en instanties die digitaal spel en edtech ontwikkelen en aanbieden. We hebben dus vooral nood aan bekendmaking, overtuiging en toepassing van die principes bij ontwikkelaars en bedrijven.

Specifiek wat gaming betreft, verwijs ik graag naar 'Level Up Vlaanderen', de visienota over gamebeleid. Daar werken Mediawijs en Digisprong samen aan een netwerkmoment voor game-ontwikkelaars, edtechbedrijven en sensibiliserende organisaties rond dit thema in het volgende voorjaar.

Wat de edtechbedrijven betreft, heb ik contact opgenomen met collega Brouns, en input gekregen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO).

In mei 2022 is met de steun van VLAIO, <edtech/station> opgericht. Dat initiatief, <edtech/station>, ondersteunt het edtechecosysteem, met begeleiding voor bedrijven, stageplekken voor onderzoekers enzovoort. Een derde van alle Belgische edtechbedrijven is intussen lid van deze cluster. De cluster probeert de vraagkant – het onderwijs – en de aanbodkant – de edtechbedrijven – met elkaar te aligneren. VLAIO geeft aan dat er daarbij geen machtsverhouding speelt in deze of gene richting. Dat is hun ervaring daarmee.

Er bestaat vandaag al heel wat gestructureerd overleg tussen de onderwijswereld, met de koepels en het departement, en de bedrijven, verzameld onder <edtech/station>. Daarbij gaat ook aandacht naar het beheer en de eigendom van verzamelde data. Daarvoor is er bijvoorbeeld overleg met Digitaal Vlaanderen, athumi en de Belgische Data Spaces Alliance (BDSA). Uiteraard bestaat er vandaag ook al een basis van wettelijk kader ter bescherming van de data van kinderen en/of studenten waaraan de edtechspelers zich moeten houden.

Ik kom dan bij uw laatste vraag. In het kader van prioriteit 5 van het JKP werken de ministers van Innovatie en Onderwijs samen om via lespakketten de betekenis van privacyrechten, bescherming van persoonsgegevens en artificiële intelligentie in het dagelijks leven aantoonbaar en hanteerbaar te maken voor leerlingen van het middelbaar onderwijs.

Daarnaast volg ik verder nauw de resultaten op van de reeds aangehaalde acties in het kader van JKP-doelstellingen 2 en 5. Goede praktijken en geleerde lessen deel ik met mijn collega's, en waar relevant ben ik zeker voorstander van verdere verduurzaming in andere beleidsdomeinen. Ik denk dat dat sowieso iets is wat we verder moeten onderzoeken.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel, minister. Het is een hele mondvul. Ik probeer eventjes te recapituleren.

Het is een heel waardevol onderzoek, en ik ben het met u eens dat het misschien niet nodig is het helemaal opnieuw te doen. Ik blijf wel op mijn honger zitten met betrekking tot de omkadering van die edtechsector, om het dan zo te zeggen. Eigenlijk hebt u ten gronde geantwoord op de laatste van de drie aanbevelingen in de prioriteiten die door dat onderzoek van mevrouw Livingstone naar voren zijn gebracht.

Ten eerste: versterk het bestaande wettelijke kader en handhaving om gegevens over kinderen in het onderwijs te beschermen.

Ten tweede: introduceer in tien punten een certificeringschema voor educational technology die in schoolomgevingen wordt gebruikt.

Ten derde: creëer een betrouwbare infrastructuur voor het delen van gegevens om de belangen van kinderen en het algemeen belang te dienen.

Wat dat laatste betreft zou ik nog kunnen zeggen dat mediawijsheid valt onder die betrouwbare infrastructuur. Ik kan dat volgen, u hebt ook de nodige voorbeelden gegeven. Alleen: mediawijsheid zelf werd de individuele oplossing. Meer kennis van bedrijven en individuele privacy lost het probleem ten gronde niet op. Bedrijven geven de keuze: of je gebruikt het product en wij krijgen je data, of je gebruikt het product niet. Ik merk in heel veel scholen vandaag dat men naar digitalisering wil gaan, dat men een fragment uit een bepaald filmpje wil gebruiken en dat men dat product gebruikt. Het kind heeft zelfs geen keuze, het moet het filmpje bekijken voor de les. Dat is de realiteit vandaag. Mediawijsheid helpt dan niet veel, daar zit een structureel probleem. Er moet een kader komen, want op dit moment kan het onderwijs dat niet veranderen. De individuele leerkracht zal inderdaad, waar je vroeger illustraties had of verwijzingen naar encyclopedieën, verwijzen naar bijvoorbeeld Nederlandse Schooltv. Ik zal een voorbeeld geven uit mijn eigen leven: mijn zoon moet een filmpje bekijken van Schooltv. Er is ervoor reclame, er is erna reclame, en al je data van YouTube worden bijgehouden. Dat is wel nodig voor de les, het is onderdeel van de les. Aan mediawijsheid heeft het kind op dat moment niets.

Het versterken van de handhaving en de wettelijke kaders om gegevens van kinderen in het onderwijs te beschermen, is dus een prioriteit die wordt aangegeven. Dat wordt hiermee niet opgelost. Hetzelfde is het geval bij het certificeringschema voor edtech. Ik ben in die mate – en dan kom ik tot mijn vraag – wel benieuwd waarnaar u verwees bij VLAIO. In de tussentijd heb ik even – en ik geef toe dat ik het snel heb gedaan – bij VLAIO wat info opgezocht over dat <edtech/station>. Maar het gaat dan over het feit dat dat een booming sector is. Ja, dat is wel zo. Dat zijn heel machtige bedrijven, vooral internationaal. We willen ze dus ook Vlaams beginnen te stimuleren. Het gaat dan vooral om het enablen van technologieën om een innovatieve leeromgeving mogelijk te maken, niet zozeer het kader om de problematiek aan te pakken zoals ze hier wordt geschetst. Daar blijf ik dus wel op mijn honger zitten, of ben ik ongerust in hoeverre – en ik denk dat dat een gesprek moet zijn met ook de minister van Onderwijs – we ervan kunnen uitgaan dat voor dat <edtech/station> bij VLAIO, er wel degelijk rekening wordt gehouden met die oproep en dat er zeer duidelijke prioriteiten worden aangegeven om een betrouwbare infrastructuur en een certificeringschema op te maken met betrekking tot die toepassingen, niet het minste in het onderwijs, want uit onderzoek blijkt dat men op dat vlak zwak staat. Ik denk dat dat ook iets is wat heel veel ouders vandaag echt bezighoudt.

De voorzitter: Dank u, collega Almaci. Wie biedt er meer?

Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik weet niet of ik meer bied, maar om te starten, steunen mijn fractie en ik de oproep om op zijn minst na te denken over digitaal vrij spel. Internet biedt ongelooflijk veel mogelijkheden, maar daar komen tegelijkertijd heel wat gevaren mee binnen. Ik denk dat we dat gesprek hier al ongelooflijk vaak hebben gehad.

Minister, laat mij starten met u felicitaties te geven voor het invullen van uw bevoegdheden tot – volgens mij – bijna de absoluut maximumcapaciteit waar u ze kunt rekken. U bent werkelijk binnen uw bevoegdheid alles naar u aan het toetrekken om beleid te voeren in dit kader.

Misschien moet ik een tweede pluim geven – minder verdacht – aan de minister van digitalisering, onze minister-president, die met het Vlaams Datanutsbedrijf de Vlaamse digitale kluis heeft opgericht, zodat elke Vlaming zonder problemen zijn gegevens met een gerust hart kan bewaren.

Dan kom ik tot een laatste punt, en dat is de eerste aanbeveling waar collega Almaci het over had. Dat is dan natuurlijk een aanbeveling die aan de overkant van de straat thuishoort. Het is een liedje dat ik hier al vaker heb gezongen, maar, mevrouw Almaci, aangezien het u zo verontrust, kan ik u voorstellen om een nummer te gebruiken dat in uw gsm staat, niet in de mijne, dat van minister De Sutter. Die kan een dwingend kader creëren waar ontwikkelaars zich aan moeten houden. Die kan ervoor zorgen dat er bijvoorbeeld een verplicht kader is over wanneer artificiële intelligentie (AI) ingezet mag worden, en wanneer niet. Dus bij dezen een warme oproep daartoe.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik wil misschien toch een onderscheid aanhalen dat relevant is, denk ik. Dit onderzoek is natuurlijk uitgevoerd vanuit de Angelsaksische wereld, het Verenigd Koninkrijk, dat, zoals we weten, niet meer tot de Unie behoort. Ik denk dat dat er mogelijk mee te maken heeft dat men zo focust op privacy, omdat wij in Europa natuurlijk redelijk gedetailleerde wetgeving hebben. Dat is Europese regelgeving – want heel veel is Europees gereguleerd – die misschien in het Verenigd Koninkrijk niet op dezelfde manier toepasbaar is. Maar dat zou ik moeten nakijken. Ik ben eerlijk gezegd geen privacy-wetgevingsexpert. Maar dat kan daarmee te maken hebben.

Collega Almaci, los van de vraag wie dan bevoegd is – want ik denk inderdaad dat ik vanuit mijn eigen mediabevoegdheid de privacywetgeving niet kan reglementeren – is het mij ook niet echt duidelijk wat precies bijgestuurd kan worden in de wetgeving. Ik ben uiteraard bereid om dat mee te bekijken, zelfs al kan ik de wetgeving zelf niet aanpassen. Maar het is wel een vraag over wat er concreet onvoldoende helder is in die wetgeving. Afdwingbaarheid is natuurlijk altijd een zorg, dus als er bepaalde regels worden geschonden, moet dat natuurlijk ook afgedwongen worden.

<Edtech/station> zorgt wel degelijk voor een structureel overleg tussen die edtechspelers en de onderwijswereld. Dat dit soort thema's daar aan bod komt, is, denk ik, zeker het geval. Mocht dat niet het geval zijn, denk ik dat dat daar inderdaad een plaats verdient. Het gaat inderdaad om een booming sector, maar vooral een sector die ten dienste moet staan van het onderwijs en dus ook de rechten van kinderen en jongeren, inclusief de privacywetten, moet respecteren. Ik wil gerust nog eens bij collega Brouns navragen of dit daar ook een plaats kan krijgen. Mocht dat niet het geval zijn, denk ik dat we dat zeker nog eens op de agenda moeten zetten.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik kan alleen maar vaststellen dat ik het opmerkelijk vind dat er een collega bij een vorige vraag eerst vraagt om meer bevoegdheden, om vervolgens de rol die ze vanuit Vlaanderen kunnen vervullen – niet het minste die van de minister van Onderwijs – te minimaliseren, want het gaat wel degelijk om dat aspect. Het is heel jammer om zo'n politiek spelletje te proberen te spelen rond een toch wel belangrijke bezorgdheid, die ook vanuit scholen zelf komt en ook gericht is op scholen. *(Opmerkingen van Freya Perdaens)*

Ik kan u helpen, minister: het onderzoek van Livingstone is Europees. Het ging over een cluster van eerdere onderzoeken, surveys en dergelijke, die werden uitgevoerd. Misschien nog meer geruststellend is dat er ook naar Livingstone zelf werd verwezen op de website van Mediawijs. Wat dat betreft is het dus wel heel duidelijk dat ook de mensen die de website van Mediawijs maken en daarachter zitten, die bezorgdheden delen.

Het gaat er natuurlijk over – en ik hoop dat er met VLAIO en de minister van Onderwijs naar kan worden gekeken – dat er vandaag geen kader bestaat in scholen over dat aspect van privacy en dataverzameling door filmpjes, verschillende digitale toepassingen die kinderen moeten gebruiken in het kader van een les, om hen daarin te beschermen, om daar stappen in vooruit te zetten.

Je kunt er niet omheen dat, op het moment dat een leerkracht zegt dat je een filmpje van Schooltv van Nederland moet kijken, of een link geeft naar Youtube, en als je ervoor en erna reclame moet kijken, en als Youtube de data verzamelt van de kinderen in de klas, er dan een probleem is. Daarover gaat mijn vraag.

Daarover niet alleen, het gaat ook over steeds meer toepassingen die scholen met de beste wil en zeker ook tijdens corona hebben moeten en willen gebruiken, maar waar zij gewoon zwak staan ten aanzien van die edtechbedrijven. Het is over die bezorgdheid dat ik het heb. Het is niet nodig om daarvoor naar de overkant te verwijzen. Onderwijs is een Vlaamse bevoegdheid.

Ik vind de spanning tussen het afduwen als het niet uitkomt en het aantrekken terwijl men nog niet goed genoeg doet wat men hier doet, toch wel opmerkelijk en onnodig in dit debat.

Ik denk dat er nog een weg te gaan is, en ik hoop dat dat samen met de minister van Onderwijs, VLAIO en edtech bekeken kan worden. Want ik ga ervan uit dat daar heel veel goodwill over bestaat. Ik voel dat bij u, ik denk ook bij de edtechbedrijven zelf die men wil stimuleren in België, en zeker en vast is men daar vragende partij voor vanuit het onderwijs.

Ik denk dat dit een ontwikkeling is die belangrijk is voor de rechten die we toch moeten beschermen van de kinderen hier in Vlaanderen en hopelijk ver daarbuiten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de opvang van asielzoekers in sites van het Vlaamse jeugdwerk – 3475 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over asielzoekers in jeugdverblijven – 3553 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik denk dat ik – en veel Vlamingen met mij – de analyse kan maken dat het federale asielbeleid volledig in het slop zit. Minister, uw partijgenote Nicole de Moor, staatssecretaris voor Asiel en Migratie, krijgt het niet meer opgelost. En eigenlijk is dat hetzelfde credo als de afgelopen decennia. Of het nu Francken, De Block, Mahdi of Nicole is, het motto van de federale asielcatastrofe blijft altijd hetzelfde en luidt: meer, meer, meer. Meer asielzoekers, dus ook steeds meer opvangplaatsen en meer centen, met een hogere asielfactuur voor de Vlaming als gevolg. De asielkosten lopen inmiddels op tot meer dan 1 miljard euro, en de malaise blijft zich gewoon ophopen.

De afgelopen jaren hebben we gezien tot wat voor situaties de ongebreidelde instroom van asielzoekers kan leiden. Mensen, asielzoekers, die bij gebrek aan opvangplaatsen op straat moeten slapen, op hotel worden gestoken of een wanhopige Sammy Mahdi die, bij gebrek aan alternatieven, de Vlaming dan maar opriep om er zelf eentje in huis te halen, alsof het een slogan van Albert Heijn of Delhaize was. Al jaren wordt er daarnaast met lokale besturen omgesprongen alsof het eenvoudige vazallen zijn van een federale overheid die telkens maar weer moeten springen om meer plaatsen te creëren, ongeacht wat het lokale bestuur of de lokale bevolking wil.

Maar zelfs dat wordt moeilijk, want uit een bevraging van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) blijkt nu dat meer dan drie vierde van de lokale besturen niet langer bereid zijn om de miserie van de Moor en de federale Vivaldiregering nog langer op te kuisen. Dan moet Nicole gedacht hebben – en ik kan mij zo inbeelden hoe dat gaat: “In tijden van nood kent men zijn vrienden, dus ik bel eens naar mijn vriend Benjamin.”

Minister, dat brengt ons op het punt van vandaag, want u hebt toegezegd aan uw vriendin Nicole om snel opvangplaatsen bij te creëren in jeugdcentra, die normaal door onze jeugd als kampplaats of polyvalente ruimte worden gebruikt. Niet alleen liet u bij de uitbaters van jeugdverblijven en hostels nagaan wat de mogelijkheden voor de opvang van asielzoekers zijn, maar u gaat ook een stap verder door tijdelijke opvang of noodplaatsen te voorzien binnen het Vlaamse jeugdwerk.

Naar mijn informatie worden er in twee jeugdcentra in Dilbeek reeds enkele weken asielzoekers opgevangen. Daar werd aan de lokale bevolking gezegd dat het om tijdelijke plaatsen ging, zoals een soort triercentrum, waarna ze naar een ander centrum zouden gaan als er, wonder boven wonder, eens plaats zou zijn. In de realiteit blijkt ondertussen niets minder waar, want die enkele dagen waarover sprake was, zijn ondertussen lang verstreken. Daarnaast wordt op het domein van de Hoge Rielen in Kasterlee ook in twee gebouwen noodopvang gepland, in de periode van november tot eind februari.

Beide domeinen worden volgens u – en spreek me tegen als ik u fout zou citeren – “louter gebruikt als buffercapaciteit” en aangezien de centra niet worden

gebruikt op momenten dat ze door jongeren zouden worden gebruikt, ziet u er ook geen graten in. Die bewering is eigenlijk volledig onwaar. Ten eerste kunt u niet garanderen dat het om zogenaamde tijdelijke opvang gaat, als er alleen maar meer opvangplaatsen nodig zijn. We hebben dat riedeltje al gehoord in het verleden. Het is al meermaals gebleken dat dat gewoon niet waar is. Het is niet dat dat probleem in februari plots opgelost zal zijn, tenzij we tegen dan een andere Federale Regering hebben, wat me jammer genoeg geen realistische piste lijkt. Daarnaast stonden er in minstens twee van de verblijven en hostels die zijn aangezocht en hebben toegezegd, wel evenementen, verblijven of gebruik van de polyvalente ruimte gepland voor de huidige periode.

Maar los van die onwaarheden, is het natuurlijk totaal verwerpelijk dat deze Vlaamse Regering de miserie van het federale niveau moet opkuisen, dat ze nota bene te danken heeft aan haar eigen wanbeleid op het vlak van asiel, en vooral dat onze jeugd er ook nog eens voor moet opdraaien. In 2021 stond u hier nog met grote trom te verkondigen dat er, in het kader van het relanceplan, fors werd geïnvesteerd in jeugdinfrastructuur. Toen alloceerde u 15,3 miljoen euro voor de renovatie en klimaatvriendelijke herinrichting van twee verblijven. Weet u welke twee? De Hoge Rielen en Destelheide.

Vandaag, 2023, twee jaar later, worden die domeinen, net die domeinen, als eerste bezet door asielzoekers. Dat gebeurde allemaal met uw goedkeuring. Er komt dus geen investering voor onze jeugd, maar opnieuw een extra segment van de al zo grote asielfactuur.

Ik heb dan ook de volgende vragen.

Eerst en vooral zou ik willen weten hoe die beslissing tot stand is gekomen. In de notulen van de vergadering van de Vlaamse Regering, de week voor de aankondiging, wordt met geen woord gerept over dit initiatief. Nochtans lijkt het mij logisch dat er binnen de Vlaamse Regering op zijn minst een consensus bestaat over het al dan niet depanneren van de Federale Regering in het asieldossier. Mijn vraag is dus of u, voorafgaand aan uw beslissing, overleg hebt gehad met uw collega's in de Vlaamse Regering. Zo ja, met welk resultaat? Zo neen, waarom niet? Bestaat er intussen binnen de Vlaamse Regering dienaangaande een consensus?

Kwam er voorafgaand aan uw beslissing officieel een vraag tot hulp van staatssecretaris de Moor? Zo ja, aan wie was die vraag dan wel gericht? Was die aan u gericht als persoon, als individu, als minister? Of was die gericht aan de Vlaamse Regering?

Wat is de impact van deze beslissing op de planning qua activiteiten op deze sites? Het gaat om de twee eerste sites die ik genoemd heb, maar ook, en misschien vooral – want u weet allicht waar ik op doel – op alle andere sites die ondertussen al gecontacteerd zijn en uiteraard hebben toegezegd. Welke reservaties of activiteiten komen hierdoor in het gedrang?

Welke bedragen zijn er op tafel gelegd of aangeboden aan de potentiële partners in het jeugdwerk? Bent u er zich van bewust dat uiterekend de keuze voor Dilbeek een bijkomende belasting betekent voor de sowieso al zwaar onder druk staande Vlaamse Rand? Hetzelfde geldt trouwens voor Waasmunster – ik zal daar straks nog iets over zeggen –: ook daar hebt u gepland dat er vanaf morgen veertig asielzoekers komen. Mag ik er u even op wijzen dat de regio rond Waasmunster, zijnde Sint-Niklaas en Beveren, vandaag al 75 procent van alle asielzoekers in Oost-Vlaanderen opvangt? Ik vraag mij dus in godsnaam af: waarom die keuze voor Dilbeek, waarom die keuze voor Waasmunster? Drie van de vier asielcentra zijn in Beveren en Sint-Niklaas. Ik zie u kijken, maar ga het gerust na. Je hebt Westakkers in Sint-Niklaas, op de grens met Beveren, je hebt er

eentje op de Grote Markt en dan nog eentje in Beveren-centrum. Trouwens, twee van de drie centra zijn in het centrum gelegen. Dat zijn drie van de vier centra die er in Oost-Vlaanderen zijn. Nu komt er een bij in Waasmunster, pal in het centrum. Vraag het maar eens aan de mensen die er wonen, het is totaal ridicuul. Hoe komt u aan die keuze?

Hoe definieert u het begrip 'tijdelijke opvang'? Zoals ik al zei: ik heb hier verschillende voorbeelden van. Uit de praktijk leren we dat dit, zeker in de mond van cd&v-excellenties, een erg rekbaar begrip is geworden. Het gevaar bestaat dan ook dat de asielopvang in de jeugdopvang een permanent karakter zal krijgen. Welke garanties kunt u mij geven dat dat niet zo zal zijn?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): De aanhoudende asielcrisis noopt de Federale Regering in het algemeen en mevrouw de Moor in het bijzonder tot het blijvend zoeken naar oplossingen. De crisis neemt niet af, de instroom neemt niet af, er is federaal blijkbaar geen draagvlak voor een heel breed spreidingsplan. Dus wordt er gekeken naar Vlaanderen, naar onze lokale besturen. Half september kwam plots het bericht dat asielzoekers zouden worden opgevangen in drie jeugdverblijfcentra van de Vlaamse overheid, het is al gezegd: Destelheide, Hanenbos en de Hoge Rielen. Ook organisaties die ressorteren onder het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT) werden gecontacteerd.

Laat me eerst duidelijk stellen dat het ongelooflijk belangrijk is dat we ervoor zorgen dat gezinnen niet op straat slapen. Ik begrijp dat sentiment zeker. Ik begrijp ook dat, als organisaties gebeld worden met deze boodschap, ze gewillig een oplossing willen bieden. Dat de sector zelf positief reageert, is natuurlijk bewonderenswaardig. Ze worden hier opnieuw gevraagd een probleem op te lossen dat niet meteen het hunne is. Hoewel we als fractie de onbaatzuchtigheid van onze jeugdsector bewonderen – die net als in 2015, tijdens het beleid van toenmalig staatssecretaris Theo Francken, bijspromg om mee een crisis het hoofd te bieden – zijn er een aantal andere elementen die ons toch wel vragen doen stellen.

Toen is de samenwerking vlot verlopen. Ik hoop alleszins dat dat nu ook het geval kan zijn. Ook toen was het opzet om gezinnen met kinderen tijdelijk onderdak te bieden. Een gigantisch verschil met toen is natuurlijk de werkwijze. Ondanks het feit dat er toen ook een crisissfeer was, was de Vlaamse Regering wel volledig betrokken. De recente werkwijze heeft in dat opzicht meer weg van paniekvoetbal dan van degelijk bestuur.

Ik had bijgevolg enkele vragen, minister.

Op welke manier is deze beslissing op voorhand besproken binnen de Vlaamse Regering? Op grond van welke regelgeving achtte u dat overleg – indien dat er niet was, en zoals we uit de stukken weten was dat er niet – overbodig? Op welke manier past deze beslissing in het algemene beleid van de Vlaamse Regering?

Is het agentschap Inburgering betrokken bij deze operatie? Waarom wel of niet?

Wie zal bemiddelen indien er problemen ontstaan tussen reguliere bezoekers van deze jeugdverblijfcentra en de opgevangen gezinnen? Het lijkt me logisch dat zoiets op voorhand vastgelegd wordt, en niet ad hoc wanneer zich een incident zou voordoen.

In de Hoge Rielen wordt buffercapaciteit vrijgemaakt tussen november en februari omdat er geen jeugdreserveringen zijn op dat moment. Wat gebeurt er wanneer er toch nog aanvragen van jeugdverenigingen binnenkomen voor die periode? Ik leer hier net van mijn collega dat er effectief boekingen waren.

Het valt te vrezen dat de asielcrisis nog niet meteen ten einde is. Ik denk dat dat zacht uitgedrukt is. Wat zal uw reactie zijn wanneer er vanuit federaal niveau zowel qua duur als qua aantal nog extra inspanningen gevraagd worden van deze jeugdverblijfcentra? Zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de duur van het engagement? Wat zijn de basisvoorwaarden waarover de sector het had in zijn communicatie?

Worden er ook plaatsen vrijgemaakt in CJT-jeugdverblijven en/of onafhankelijke jeugdlogiezen? Zo ja, waar en hoeveel?

Wordt de volledige kostprijs voor de noodopvang doorgerekend naar de Federale Regering? Zo ja, op hoeveel wordt die kost gebudgetteerd en aan wie komen die betalingen ten goede? Die volledige kostprijs wil ik misschien eventjes kaderen. Er wordt aan jeugdverblijven gevraagd om ook te voorzien of zij ook een locatie zijn waar gemakkelijk openbaar vervoer van vertrekt en naartoe gaat. Ik neem aan dat er dan ook voorzien wordt in budgetten zodat die mensen zich kunnen voortbewegen met het openbaar vervoer en dergelijke meer.

Alvast bedankt voor het antwoord.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor de vragen, collega's.

Ik weet dat de huidige asielcrisis een heel groot aantal instromers met zich meebrengt, en daar zijn ook veel gezinnen met kinderen bij. Federaal collega de Moor zet alles op alles om ervoor te zorgen dat gezinnen met kinderen die asiel aanvragen, niet op straat moeten slapen. Dat is uiteraard een verantwoordelijkheid van Fedasil en de federale overheid. Maar als Vlaams minister die verantwoordelijk is voor kinderrechten, voel ik me aangesproken op een moment dat je een risico loopt dat asielzoekersgezinnen met kinderen op straat zouden moeten slapen, zonder onderdak.

Ik heb dus effectief gekeken binnen de voorzieningen en instellingen die onder mijn verantwoordelijkheid vallen, waaronder drie jeugdvoorzieningen die eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap, en honderden die privaateigendom zijn, om te kijken of daar capaciteit is die niet benut wordt en tijdelijk ter beschikking zou kunnen worden gesteld om gezinnen met kinderen te huisvesten. Ik ben ook fier dat we vandaag kunnen rekenen op de solidariteit van het jeugdwerk. Het jeugdwerk heeft zich in het verleden al vaak solidair getoond, inderdaad ook in de periode van de opvangcrisis, toen federaal staatssecretaris Theo Francken daarvoor verantwoordelijk was. Dat zij dat opnieuw wensen te doen, daarop ben ik trots. Ik apprecieer dit engagement van de jeugdverblijfssector enorm en heb daarom graag extra onder de aandacht gebracht dat zij ook mogelijkheden hebben om met Fedasil te bekijken of zij daaraan kunnen bijdragen.

Ik roep trouwens alle fracties, ook in deze commissie, op die ook beleidsverantwoordelijkheid dragen op verschillende niveaus, ook lokaal, om dezelfde oefening te doen. Ik denk dat je zo'n crisis niet alleen kunt aanpakken, zeker niet als federaal staatssecretaris, maar zelfs niet alleen als federale overheid. Ik denk dat we in dezen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben. Wanneer die gezinnen, die kinderen, in Vlaanderen verblijven, dan is dat ook een probleem van Vlaanderen, en niet alleen van de federale overheid.

Wat onze eigen verblijfscentra betreft – het gaat dan over de Hoge Rielen, Destelheide en Hanenbos – heeft mijn kabinet met hen bekeken wat de mogelijkheden zijn. De directie heeft in nauw overleg met de Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme (ADJ) – dat is de vzw die drie centra beheert – geoordeeld dat er voldoende beschikbare plaatsen zijn om asielzoekende gezinnen met kinderen

tijdelijk een plek te geven. Het gaat om acute opvang, beperkt in de tijd. Fedasil heeft daarover een overeenkomst afgesloten met ADJ. Mijn rol als minister van Jeugd heeft er zich toe beperkt het contact te leggen tussen de partners.

De beslissing is uiteindelijk een beslissing van ADJ. Het gaat over een beslissing die genomen is door de directie van ADJ, daarin gesteund door de raad van bestuur. Gelijkaardige beslissingen – het gaat over het verhuren van verblijfplaatsen aan gezinnen – worden niet voorgelegd. Denk aan het verhuren aan bedrijven, volwassenen of families. Zij vormen samen een aparte categorie binnen de door ADJ omschreven doelgroepen. De verhuur gebeurt aan de gangbare tarieven voor externen buiten het jeugdwerk.

Fedasil heeft al langer dan vandaag contracten afgesloten met vzw's die gesubsidieerd worden als private jeugdverblijven. De beslissing om al dan niet een contract af te sluiten, ligt telkens bij de vzw's.

Het agentschap Inburgering – dat was ook een vraag – is geen rechtstreeks betrokken partij bij die contracten. Uiteraard kunnen zij een rol spelen als dat op een moment aangewezen is, maar ze zijn geen partij bij die contracten.

De planning van de jeugdactiviteiten in de centra van Destelheide en Hanenbos blijft ongewijzigd. Het jeugdwerk heeft altijd voorrang. Collega Brusselmans, ik stel vast dat u op sociale media daarover zaken zegt die onjuist zijn, en nu trouwens ook. Het is eigenlijk gewoon regelrechte desinformatie, incorrecte informatie. Het jeugdwerk en de Vlaamse jeugd worden op geen enkele manier in het gedrang gebracht door de beslissingen die hier genomen zijn.

De beschikbare capaciteit voor de opvang van asielzoekers verschilt van week tot week. Alle partners zijn overeengekomen om in de jeugdcentra van Destelheide en Hanenbos in totaal maximaal zestig personen op te vangen. Afhankelijk van de vrije capaciteit – met andere woorden: afhankelijk van de reservaties voor jongeren – worden ze ondergebracht in Destelheide of Hanenbos. In Destelheide gaat het om maximaal één slaapblok, in Hanenbos om maximaal één verdieping. Op die manier blijven de gezinnen voor het grootste deel van de dag gescheiden van de andere gasten. De asielzoekers vinden zo rust, en de andere gasten ondervinden geen hinder van hun aanwezigheid. Noch de reservaties, noch de activiteiten komen in het gedrang. Het zou u sieren, collega Brusselmans, om op dat vlak geen onwaarheden te vertellen.

Het is mooi vast te stellen dat meerdere groepen die in Destelheide en Hanenbos verblijven hun try-outs en toonmomenten hebben opengesteld naar de personen in crisisopvang. Toen ik zelf op bezoek ging met collega de Moor, op een van de eerste dagen van de opvang, was het heel fijn om te zien dat de kunsthumaniora van Laken daar een van haar voorstellingen deed, waarbij ook de gezinnen met kinderen welkom waren. Dat was een bijzonder mooie manier om die gezinnen daar te ontvangen.

Naast de vzw ADJ hebben verschillende jeugdlogiezen een aanbod gedaan. Het Centrum voor Jeugdtoerisme heeft daar een oproep gedaan naar de honderden jeugdverblijven die we hebben, en er zijn er verschillende die daarop zijn ingegaan. Momenteel bekijkt Fedasil welke centra het meest geschikt zijn voor opvang. Het is nog te vroeg om een uitspraak te doen over het definitief aantal toegekende plaatsen. Ik heb aan de diensten van Fedasil gevraagd om ons daarvan op de hoogte te houden.

Ik fronste mijn wenkbrauwen, collega Brusselmans, toen u het had over Dilbeek, want u hebt herhaaldelijk naar Dilbeek verwezen als plaats voor jeugdverblijven. Ik vermoed dat u het heeft over Beersel. In Dilbeek zijn er bij mijn weten geen

opvangcentra, wel in Molenbeek, een aangrenzende gemeente. (*Opmerkingen van Filip Brusselmans*)

Er is met Fedasil een 'partnerovereenkomst met betrekking tot toekenning van materiële hulp' afgesloten. Daarin is duidelijk bepaald dat de crisisopvang telkens beperkt wordt tot een periode van twee tot maximaal tien dagen. De gezinnen vertrekken dus na maximaal anderhalve week naar een asielcentrum. Dit betekent dat de opvang in Destelheide en Hanenbos geen gevolgen heeft voor de sociale diensten van Beersel, en evenmin voor de scholen.

We zijn nu een paar weken verder, en de opvang verloopt volgens alle partners zonder problemen. Ook vanuit de buurt zijn er, noch over Destelheide, noch over Hanenbos, klachten gemeld. De directie staat zoals altijd open voor dialoog met de buurtbewoners. Tot nog toe is er niemand die klachten heeft geuit, zo laat men mij weten.

ADJ wil in deze asielcrisis zijn verantwoordelijkheid opnemen. Kinderen en jongeren zijn hun doelpubliek. ADJ wil niet dat kinderen, ongeacht vanwaar ze komen, op straat terechtkomen. De centra van ADJ hebben allen het Quality Label van de Raad van Europa. Naast de professionele werking zijn ook het educatieve luik rond mensenrechten en kinderrechten belangrijke indicatoren. De educatieve diensten werken momenteel een pedagogisch pakket uit dat aangepast is aan de crisisopvang.

Wat Waasmunster betreft, is er geen keuze van mij uit om de locatie te bepalen. CJT heeft een oproep gedaan, op mijn suggestie. Verschillende jeugdbedrijven hebben aangegeven dat zij inderdaad plaatsen vrij hebben, en bereid zijn om met Fedasil te bekijken of daar ook aan asielopvang gedaan kan worden. Het is op basis van die contactnames dat Fedasil vervolgens beslist om al dan niet een overeenkomst te sluiten.

Er is dus geen keuze rond spreiding, wat mij betreft. Wij hebben gewoon het aanbod gedaan. Er zijn verschillende jeugdbedrijven die daar autonoom kunnen op ingaan. Zij hebben juridisch die mogelijkheid, en ik moedig hen ook aan om dat te doen. Dat zou men, denk ik, een win-win kunnen noemen.

Wat ADJ betreft en de vraag naar tijdelijke opvang, is in de overeenkomst met Fedasil duidelijk bepaald dat het om tijdelijke opvang gaat. Er is voordien met Fedasil en collega de Moor ook afgesproken dat het gaat over tijdelijke winteropvang, tot maximaal maart 2024. Vanaf de paasvakantie is er een veel grotere bezetting van onze jeugdverblijven en is het niet wenselijk en ook niet mogelijk dit soort opvang te doen. Het gaat inderdaad over tijdelijke opvang. Dit is geen structurele oplossing voor asielopvang. Daar kunnen wij vanuit de jeugdsector geen oplossing voor vinden, maar we kunnen wel een deel van de oplossing zijn voor tijdelijke opvang in de wintermaanden.

Wat de andere jeugdverblijven betreft, zijn er ook heel duidelijke afspraken gemaakt over het einde van de periode. Dit wordt per jeugdverblijf apart vastgelegd in overeenkomsten, maar ook daar geldt: maximaal maart 2024. Fedasil heeft zich in het verleden aan de afgesproken einddatum gehouden, en ook dit jaar hebben de jeugdverblijven op dat vlak absolute garanties gekregen. Dat was voor mij ook een van de voorwaarden naar collega de Moor toe. Mocht er een vraag voor verlenging komen, dan kan dat bekeken worden, maar het jeugdverblijf heeft steeds het laatste woord. Fedasil kan en wil dat niet eenzijdig opleggen.

Dan was er ook een vraag over het bemiddelen wanneer er problemen ontstaan. Tot nu toe zijn er in Beersel geen problemen geweest. Ik denk dat dat in heel veel gevallen dus vlot zal verlopen. Men stelt ook vast dat de jeugdverblijven

ervaring hebben met het onthalen van kinderen, jongeren en gezinnen. Zij zijn dus heel goed geplaatst om daar de goede begeleiding te bieden. Fedasil zorgt voordien ook voor een screening op het vlak van fysieke en mentale gezondheid, zodat de personen met fysieke of mentale problemen niet terechtkomen in de jeugdverblijven, omdat daarvoor natuurlijk geen gespecialiseerde zorg voorhanden is.

Maar als er problemen zouden ontstaan, dan zal Fedasil in de eerste plaats bemiddelen. Wanneer gezinnen worden opgevangen in Destelheide en Hanenbos, komen er regelmatig vrijwilligers van Fedasil langs om ondersteuning te bieden. Er is ook beslist dat de opvolging in een van de komende weken zal worden overgedragen aan het Rode Kruis. Dat opent de mogelijkheid tot samenwerking met het goed functionerende asielcentrum van het Rode Kruis in Alseberg. Collega Brusselmans, u weet misschien dat dat sinds meer dan twintig jaar bijzonder vlot verloopt in Alseberg.

Destelheide en Hanenbos kunnen ook rekenen op de hulp van een vrijwilliger uit de onmiddellijke buurt die jarenlange internationale ervaring heeft in de humanitaire sector.

Wat de andere jeugdverblijven betreft, zou de opvang hoofdzakelijk plaatsvinden in huizen die volledig leegstaan tijdens de winter. Conflicten tussen reguliere bezoekers en opgevangen gezinnen zijn dus eerder onwaarschijnlijk. Mocht er in grote jeugdverblijven toch beslist worden om jeugdgroepen en vluchtelingen elk een deel van het domein toe te wijzen, zullen daarover goede afspraken gemaakt worden. Uitbaters van jeugdverblijven zijn het gewoon om te bemiddelen, want dat is bij jeugdgroepen soms ook nodig. Bovendien kunnen ze 24 uur op 24 en zeven dagen op zeven een beroep doen op het bestaande asielcentrum waaraan het jeugdverblijf wordt toegewezen.

In de Hoge Rielen zijn er achttien verblijfsgebouwen. Daarvan zijn er twee beschikbaar voor de tijdelijke opvang. Het jeugdwerk heeft, zoals gezegd, altijd voorrang. Als er vragen komen vanuit jeugdwerkinitiatieven voor reserveringen, dan is de verwachting op basis van de winterbezetting in de afgelopen decennia dat er plaatsen kunnen worden toegewezen. In de winter 2022-2023 verbleven er tussen 1 november 2022 en 1 maart 2023 in totaal 202 groepen in de achttien gebouwen op de Hoge Rielen. Daarvan hebben 21 groepen, dus 10 procent, minder dan twee maanden vooraf gereserveerd. Op alle aanvragen kan worden ingegaan. Het is op basis van deze gegevens dat de beschikbare buffercapaciteit is vrijgemaakt.

Tot slot is er het financiële aspect, ook voor mij heel belangrijk. Fedasil betaalt aan ADJ een bedrag van 57,74 euro per dag, per gereserveerde persoon. Die betaling gebeurt rechtstreeks aan ADJ. Het gaat dus om federale middelen van Fedasil die de Vlaamse jeugd rechtstreeks ten goede komen, aangezien ze bij de middelen van ADJ worden toegevoegd. Daarom spreek ik graag over een win-win. Zij gaan eigenlijk vrij beschikbare capaciteit gebruiken voor een tijdelijke asielopvang van gezinnen met kinderen, en worden daarvoor ook zeer correct vergoed.

Andere jeugdverblijven kunnen ook een billijke huurprijs factureren aan Fedasil. Dat hangt af van de zaken die ze aanbieden. Is er bijvoorbeeld voorzien in voeding en drank, worden er warme maaltijden aangeboden, welke begeleiding is er en dergelijke meer? Op basis daarvan heeft Fedasil richtlijnen rond facturatie.

Op basis daarvan heeft Fedasil richtlijnen over de facturatie. Dat wordt ook effectief door Fedasil uitbetaald aan de uitbater van het jeugdverblijf. Om de totale kostprijs te berekenen, moeten we natuurlijk duidelijkheid hebben over het

aantal toegekende plaatsen. Ik denk dat we daar ook de komende weken meer duidelijkheid over zullen geven.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dank u wel, minister.

Ik wil twee dingen rechtzetten. Ten eerste gaat het wel degelijk om de regio Dilbeek. Uiteraard liggen de jeugdverblijven in Beersel, maar in Dilbeek is er natuurlijk ook een problematiek. Daar heeft men vanuit Molenbeek een hoop Afghanen, zeer jonge mannen, helemaal naar de grens van Molenbeek geduwd, waardoor die regio nog meer onder druk komt te staan. Het gaat natuurlijk over de regio, die asieldruk stopt niet aan de grens van de gemeenten.

Ten tweede zegt u dat het een leugen is – dat neemt u in de mond – dat het met het jeugdwerk zou interfereren of dat het jeugdwerk op de een of andere manier nadelen zou ondervinden door het feit dat er asielzoekers in onze jeugdcentra zitten. Niets is natuurlijk minder waar. U zegt dat er toch vrije plaatsen zijn die niet worden benut, dus dat er geen interferentie of nadeel is. Dan neemt u de mensen, de Vlaming, toch wel voor dommeriken, als u zoiets durft te zeggen. Stel u voor dat u een hotel hebt en nog vrije kamers hebt, en ik boek vandaag zestig vrije kamers bij u. Dan betekent dat dat de volgende persoon na mij die een reservering wil maken, zestig kamers minder ter beschikking heeft. We weten allemaal dat het jeugdwerk vaak laat nog op zoek moet naar alternatieven, voor dingen die ze al hebben geboekt bijvoorbeeld. Een jaar geleden stelden we hier nog een vraag om uitleg, vlak voor de paasvakantie, over dat er een chronisch tekort was aan kampplaatsen, aan jeugdverblijven, over dat we niet meer wisten waar naartoe. *(Opmerkingen)*

Dat gebeurt ook in de kerstvakantie. Er zijn minder kampen, maar het is niet zo dat elke jeugdvereniging vandaag al een plaats heeft voor de kerstvakantie. Dat is gewoon niet waar, en iedereen weet dat hier. Doen alsof het een niet met het andere interfereert, is dus nonsens. Als er minder capaciteit is doordat er asielzoekers in zitten, is er ook minder capaciteit voor ons jeugdwerk. Dat is gewoon een feit.

Intussen bereiken ons steeds meer verontrustende berichten van bezorgde burgemeesters, van bezorgde lokale schepenen en bezorgde burgers over nieuwe locaties die worden ingepalmd, uitgebaat door het Rode Kruis, bezet door asielzoekers. Inderdaad, in Waasmunster, waar wij aanstaande vrijdag ook samen met de buurtbewoners zullen betogen en waar we een duidelijk signaal willen geven aan de Federale Regering en aan u, minister Dalle, de minister van vreemde jeugd.

Ik zou u eigenlijk eens een bericht willen laten lezen dat ik daarover binnenkrijg, ook van bezorgde ouders. Het zal verdikke uw kind maar zijn die met de jeugdvereniging in een jeugdverblijf, in een hostel, op verdieping 2 verblijft, terwijl het op verdieping 1 of in een gebouw verder krioelt van jonge mannen op militaire leeftijd wier seksuele voorlichting en consensus vaak louter bestaat uit het blindelings willen navolgen van de eigen oncontroleerbare impulsen, of voor wie de gelijkheid tussen man en vrouw enkel acceptabel is zolang de vrouw gehoorzaamt. Het zal uw kind maar zijn. Ik zou het verdikke niet meer durven toe te laten dat ze nog op kamp gaan.

Voor zij die daar dan gechoqueerd over doen: zoek op Google de twee termen 'vluchteling' en 'verkrachting' maar eens op. U zult zien wat voor gortigheid – ook in Vlaanderen en Brussel bijvoorbeeld, ook in Limburg zijn er al gevallen geweest – u te zien krijgt. U speelt regelrecht met de veiligheid van onze jongeren.

Nu wordt er gezegd dat het gezinnen zijn: gezinnen en kinderen. Maar ook in Waasmunster hebben we dat riedeltje al eens meegemaakt. Dat is daar al eens gebruikt. Men heeft toen nagenoeg dezelfde brief naar de inwoners opgestuurd als nu. Er werd gezegd dat het om veertig gezinnen ging, toen waren het er net iets minder. Het gaat vandaag over veertig gezinnen met jonge kinderen, die bleven tien dagen.

Weet u wie er na die tien dagen kwamen? Irakezen en Afghanen. Kom hier dus niet vertellen dat het alleen gaat over gezinnen, want zo werkt de asielcarroussel niet. U speelt met de veiligheid van onze jongeren, en ik beloof u dat als er daar iets gebeurt, wij u persoonlijk verantwoordelijk houden.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Sta mij toe eerst te zeggen dat ik mij wens te distantiëren van de uitspraken van mijn collega. Ik ga een aantal heel andere vragen stellen, die toch wel erg pertinent zijn, minister. U haalde aan dat u zich aangesproken voelde, en ik begrijp dat, ik begrijp dat sentiment zeer zeker. Het gaat om gezinnen met jonge kinderen. Als minister van kinderrechten, als ouder voelt u zich natuurlijk aangesproken. Maar dat was helemaal niet de vraag die ik stelde. De vraag die ik stelde was hoe men u gecontacteerd heeft. Heeft men u gecontacteerd, of was dit uw eigen initiatief?

Wat zo mogelijk nog belangrijker is dan de manier waarop de vraag bij u terecht kwam: op welke manier hebt u hierover met de Vlaamse Regering overlegd? Hoe fantastisch nobel het ook is om zich vanuit het jeugdwerk opnieuw ten bate te stellen van de maatschappij, het is niet zuiver aan hen en het is niet zuiver aan u als minister om die jeugdverblijven zomaar toe te wijzen. Het gaat ook om die burgemeesters, de burgemeesters die via uw collega Somers ingelicht hadden kunnen zijn, maar in de plaats daarvan ingelicht zijn door journalisten.

Het gaat om zoveel meer dan alleen de jeugdverblijven zelf. Het gaat om het volledige Vlaamse beleid dat hierop toch wel enigszins afgestemd mag worden. Het gaat inderdaad ook om het opvangen van een asielcrisis, en ik begrijp dat u zegt dat het aan iedere overheid is om deze plicht op zich te nemen. Zeker en vast voelen zij zich aangesproken, minister, maar het is de plicht van het federale niveau om dat te structureren en te organiseren. Dan vraag ik mij af op welke manier dat is gebeurd, minister. Waarom is hier geen overleg gepleegd?

Ik hoor dat dat de samenwerkingsovereenkomsten heel erg degelijk afgesproken en gesloten zijn en dat er een beperking in de tijd is en zoveel meer. Is er echter ook voorzien dat een jeugdverblijf kan zeggen dat ze deze samenwerking eerder wenst te beëindigen dan voorzien omdat er iets anders op hun pad is gekomen? Hebben zij de vrijheid om te zeggen dat niet alles was hoe zij dachten dat het zou verlopen, dat er veel meer komt bij kijken dan ze gedacht hadden, dat ze zich vergaloppeerd hebben? Kunnen zij dan nog terug?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Collega's, minister, ik heb er begrip voor dat er vragen gesteld worden, vragen om verduidelijking over hoe deze beslissing tot stand is gekomen. Minister, ik denk dat u die verduidelijking gebracht hebt en dat dat getuigt van een goed samenwerkingsfederalisme. Het hoort in een moderne federatie thuis dat wanneer het federale niveau met een uitdaging geconfronteerd wordt, er ook vanuit de regio's wordt gekeken hoe zij, binnen hun eigen bevoegdheden, mee naar een oplossing kunnen zoeken. U hebt dat gedaan.

Waar ik echter geen begrip voor heb, is voor die foutieve informatie die hier verspreid wordt, mijnheer Brusselmans. Ook daar, minister, ben ik heel blij dat u dat

goed hebt kunnen weerleggen. Ik heb zeker geen begrip voor de teneur van de vraagstelling en uw woordgebruik, mijnheer Brusselmans. Want wat ik mij afvraag: wat is uw probleem? We zien hier een enorme uitdaging op het vlak van opvangplaatsen, we zijn nog nooit geconfronteerd geweest met zoveel mensen op de vlucht die bescherming zoeken en waarvan gezinnen met kinderen dan op straat dreigen te komen. Wat we ook zien, is dat de minister van Jeugd mee wil helpen voorkomen dat die gezinnen met kinderen op straat terechtkomen en daarom enkel maar een vraag heeft doorspeeld naar de jeugdsector en de jeugdverblijven. De vraag was of zij in tijdelijke opvang kunnen voorzien voor gezinnen met kinderen. De jeugdsector heeft zich daar onmiddellijk heel solidair getoond en noodplekken voorzien, zonder dat de eigen werking, collega Brusselmans, in het gedrang komt. Als u een probleem hebt, mijnheer Brusselmans, met oplossingen die vermijden dat gezinnen met kinderen op straat moeten slapen, zegt dat enorm veel over uw mensbeeld, een mensbeeld dat mijlenver van het mijne staat.

Dan ben ik heel trots, minister, dat u als minister van Jeugd niet wegkijkt van dit probleem, maar ook aandacht hebt voor de kinderrechten, ook van kinderen die hier niet geboren zijn, en dat hun rechten ook gewaarborgd worden. U hebt mee een oplossing gezocht. Ik ben heel trots dat wij een jeugdsector en jeugdverblijven hebben die zich onmiddellijk solidair hebben getoond. Tegelijkertijd, collega Brusselmans, schaam ik mij voor de harteloosheid van u en uw partij.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik sluit me aan bij de woorden van collega Van de Wauwer. Voor collega Brusselmans heb ik bijkomend twee opmerkingen.

Ten eerste, als je 'verkrachting' intypt in Google zonder 'asielzoeker', dan vermoed ik dat de resultaten even walgelijk zullen zijn. Ik heb het nooit geprobeerd, maar u mag het eens naast elkaar leggen.

Ten tweede, ik weet niet of het bij de nieuwe filosofie van uw partij past om een soort 'salonfähigheit' te ontwikkelen door zeer omfloerst te zeggen wat u denkt, maar zeggen dat asielzoekers wat minder seksueel opgevoed zijn en zo de link leggen tussen asielzoekers en verkrachters, dat vind ik walgelijk. *(Opmerkingen van Filip Brusselmans)*

Walgelijk. En ik neem aan dat een verkrachting door een lid van het Vlaams Belang even walgelijk is als een verkrachting door een asielzoeker, en dat we dat allebei zullen veroordelen. Ik hoop dat u in het vervolg gewoon zegt waar het op staat. Zeg de haat gewoon hardop, en dan weten we waarover het gaat. Die omfloerstheid is snel ontmanteld.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik sluit me eerst en vooral aan bij de laatste twee sprekers. Ik heb eveneens een probleem met hoe er naar mensen – het zijn nog altijd mensen – wordt gekeken, en hoe er etiketten op gekleefd wordt. Dat is inderdaad een manier van kijken naar de mens en de maatschappij die ook op mij alleszins niet van toepassing is.

Ik wil eigenlijk op drie elementen ingaan.

Wat ten eerste de oproep betreft, minister, wil ik u eveneens danken. Er komt vanuit de federale overheid, maar zelfs eender welke overheid, algemeen de oproep dat ze een probleem hebben. Ze zeggen dat ze alle mogelijke oplossingen graag zouden horen. Op dat moment is het belangrijk dat we samen tot oplossingen komen. Ik wil u danken dat u dat geluid gehoord hebt en in overleg stappen hebt genomen.

Vanwaar het signaal dan precies komt, kan mij eigenlijk niet zoveel schelen, of het dan effectief vanuit de jeugdsector zelf komt of niet. Zij hadden misschien een oplossing, en wilden daarmee in actie komen, of u hebt als minister de stap genomen. Ik vind het gewoon bijzonder belangrijk, en chapeau daarvoor minister, om de mensen bij elkaar te brengen om in overleg te kijken welke oplossing ze mee kunnen bieden om zulke menselijke drama's te voorkomen. Ik noem het inderdaad menselijke drama's, zeker als ook kinderen op straat moeten slapen. Dus bedankt, en graag meer van dat elan en misschien wel op meerdere terreinen.

Wat ten tweede de problemen betreft die zouden kunnen ontstaan bij boekingen bij jeugdverblijfcentra zeg ik het volgende. We moeten dan uiteraard kijken of men dat kan en of de regelgeving dat toelaat, maar ik begrijp heel duidelijk dat die afweging gebeurd is. Maar het is eveneens belangrijk om te kijken of we daar eventueel andere groepen mee afstoten waar de gebouwen initieel voor bedoeld waren. Die infrastructuureigenaars en -uitbaters zijn niet van gisteren. Het is niet het eerste jaar dat zij boekingen doen. Dat zijn uitbaters die al gigantisch veel ervaring hebben, die al heel wat jaren die boekingen doen en dus een zeer goed zicht hebben op hun agenda. Zij weten zeer goed welk soort groepen wanneer naar die uitbatingen komen en weten met andere woorden dus hoe ervoor te zorgen geen conflicten te hebben. Ik vind het dus ook belangrijk, minister, dat u daar in de afspraken heel duidelijk rekening mee gehouden hebt.

Ik wil eindigen, want ik weet dat ik anders te lang aan het spreken ben. Wat betreft de verantwoordelijkheid en de manier waarop het lokaal wordt ontvangen nog dit: het is uiteraard belangrijk dat er gehoor is naar potentiële problemen die zouden kunnen ontstaan, maar ik moet wel vaststellen dat de wijze waarop ook dat overleg georganiseerd wordt, hoe men daarmee omgaat, ook ongelooflijk belangrijk is om alles in goede banen te leiden. De manier waarop gecommuniceerd wordt met de lokale burgers, dat er overleg en bereikbaarheid is als er eventueel knelpunten zouden zijn, zodat er heel veel op te lossen is op het terrein zelf. Met andere woorden: ook wij hebben hier een ongelooflijk belangrijke rol op te nemen in hoe we omgaan met dergelijke initiatieven. We kunnen het op de spits drijven, we kun er vuurwerk van maken, bij wijze van spreken nog meer 'vuurke stook' gaan doen, of we kunnen mee nadenken hoe we zoiets in goede banen moeten en kunnen leiden. We kunnen nadenken over hoe we op knelpunten, als die er zijn, reageren en er zo snel mogelijk een oplossing voor bieden. Ik wil iedereen oproepen om voor dat laatste te kiezen, zijnde: gezamenlijk in structureel overleg te gaan, en te zien hoe we het in goede banen kunnen leiden.

Minister, ik heb van u begrepen dat er nog geen problemen gemeld zijn. Maar de vraag is of u het gevoel hebt dat er bijgestuurd moet worden in het overleg en/of het begeleiden van de initiatieven. Of zijn er op dat vlak momenteel geen signalen?

Meyrem Almaci (Groen): Ik wens zelf nog even kort aan te sluiten. Het is niet zozeer een vraag, maar eerder een statement, dat geef ik zelf toe. Mijnheer Brusselmans, ik walg van uw tactiek van ontmenselijking. Iedereen die bezig is met alles wat te maken heeft met seksueel grensoverschrijdend gedrag, zal u zeggen – ik heb hier zelfs de website van Sensoa openstaan – dat de pleger bij minderjarigen in de meeste gevallen een bekende is. Daarvan is 25 procent van de plegers een familielid of huisgenoot, 24 procent een kennis, 13 procent een ex-partner, 7 procent een vriend of vriendin, 6 procent een klasgenoot of medestudent en een kleine 6 procent een leerkracht, begeleider, hulpverlener of geestelijke – zeer actueel. In slechts 16,6 procent van de gevallen is de pleger een onbekende.

Wat u hier doet, is doen alsof het 100 procent van de gevallen betreft. De realiteit is dat, helaas, seksueel grensoverschrijdend gedrag en iets verschrikkelijks als verkrachting in alle rangen en standen voorkomt, en dat racistische uitspraken dus helemaal geen enkel belang hebben voor wie er slachtoffer van wordt. Dat u dat hier gebruikt als een politiek spel om uw ranzige uitspraken te doen om mensen op te zetten tegen families die u niet eens kent, daar wil ik vandaag even op reageren.

U weet zeer goed dat wat u doet, laakbaar is, maar u blijft het elke dag doen. En dat is het verschil tussen een democratische partij en een partij die racisme en 'ondemocratie' als basis heeft. Die tactiek van de ontmenselijking wil ik hier even heel duidelijk maken, want verkrachting is te erg om op die manier misbruikt te worden voor een politieke ideologie die alles en iedereen tegen 'de vreemdeling' wil opzetten.

Bij volwassenen zijn de meeste daders trouwens ook bekenden. En als u het dan toch wilt veralgemenen: de overgrote meerderheid zijn mannen tussen 15 en 45 jaar. Ik denk niet dat u het zo leuk zou vinden mocht u plots in die categorie van verkrachter gezet worden. Nochtans is dat wat u doet met andere groepen. Dus ik wil dat hier als voorzitter, maar ook gewoon als democraat even specifiek zeggen. Dit wordt gelivestreamd, en er zijn misschien mensen die het niet weten en denken dat wat u vertelt, waar is.

Het zou u goed doen om die feiten, die op websites zoals Sensoa staan, als basis te nemen, in plaats van een riedeltje dat ranzig racisme als uitgangspunt heeft. Het is zoals ik zei, en dit zeg ik echt als feministe, als vrouw die al heel haar leven met die thematiek is bezig geweest: seksueel grensoverschrijdend gedrag is te ernstig om er op die manier spelletjes mee te spelen. Het is een van de redenen waarom er bij zoveel groepen taboes zijn om erover te praten, in alle rangen en standen.

Het tweede dat ik wil zeggen – en dat wil ik vandaag toch wel opmerken, net zoals u al hebt opgemerkt, minister – is dat ik verdomd fier ben op ons jeugdwerk, omdat dat het hart op de juiste plaats heeft en omdat dat deel wil zijn van een oplossing. In een debat dat zo verschroeiend en polariserend is, willen zij nadenken hoe die plaatsen, die nu open zijn, kunnen bijdragen aan de oplossing, hoe ze contact kunnen leggen met andere jongeren, hoe zij er rijker van kunnen worden en hoe zij ervan kunnen leren.

Ik hoef me niet uit te spreken over de verhoudingen binnen de meerderheid en welk overleg wel of niet gevolgd is, die luxe heb ik dan als oppositielid, mevrouw Perdaens, maar dat wil ik hier wel zeggen. Ze hebben misschien niet de grootste budgetten, niet de grootste kaders, maar ze hebben wel het hart op de juiste plaats.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik zal eerst antwoorden op de vragen van collega Perdaens, over hoe deze gang van zaken tot stand is gekomen. Ten eerste hebben wij in het kader van de Oekraïne-crisis in de schoot van de regering bekeken welke de verschillende opties waren om extra capaciteit te creëren voor erkende vluchtelingen uit Oekraïne. In dat verband heeft mijn kabinet toen gewezen op de mogelijkheden binnen de jeugdverblijven en de capaciteit die daar voorhanden is. In de taskforce is dat ook bekeken en is dat als een interessante optie achter de hand gehouden, maar uiteindelijk is het op dat moment niet toegepast, onder meer vanwege de tijdelijkheid van de opvang die noodzakelijkerwijs binnen de jeugdverblijven wordt aangeboden in de maanden dat er capaciteit over is, behoudens uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld een tijdelijk

gesloten verblijf of een verblijf dat verkocht wordt. Dat was toen een reden om dit niet te gebruiken.

Toen duidelijk werd dat federale collega de Moor alles op alles moest zetten om gezinnen met kinderen nog te huisvesten, heb ik met haar contact opgenomen om te bekijken welke mogelijkheden er waren en wat er denkbaar was. We hebben inderdaad contact opgenomen met onze jeugdverblijven om te kijken of daar opties waren. Op die manier is het tot stand gekomen.

Ik heb ter zake eigenlijk geen beslissing genomen. Ik heb wel het initiatief genomen. Dat is duidelijk. Maar de beslissingen die genomen worden, zijn telkens beslissingen van de optredende vzw's, directies of raden van bestuur, naargelang het geregeld is in de statuten. Het zijn dus geen beslissingen van de Vlaamse Regering, zelfs geen beslissingen van mij. Het zijn beslissingen van de vzw's, weliswaar op suggestie van mezelf. Ik heb inderdaad die oproep gedaan, en die oproep is vrij succesvol gebleken.

Ik heb geen kopie van al die overeenkomsten, maar het is zoals bij alle contracten: je kunt een bijvoegsel goedkeuren waarbij ook de termijn wordt aangepast als dat in wederzijds overleg is. Ik weet ook dat men er bij Fedasil erg voor openstaat om daarover te spreken. Dat is een dialoog, en men zal nooit dwingen om bepaalde zaken te doen wanneer daar geen akkoord over is met de optredende vzw of het jeugdverblijf. In onderling akkoord kunnen termijnen altijd aangepast worden, als de twee partijen dat op die manier goed vinden.

Collega Brusselmans, ik herhaal dat u moet stoppen met onwaarheden te verkopen over de Vlaamse jeugd die zou lijden onder deze beslissing. Dat is gewoon totale nonsens. Dat is wat men klassiek fake news noemt. Het jeugdwerk heeft gegarandeerde voorrang in onze jeugdverblijven. Het is zo dat er geen enkele activiteit, geen enkele bosklas, geen enkele jeugdactiviteit niet kan doorgaan door deze beslissing. Er wordt ook voor gezorgd dat toekomstige reserveringen mogelijk blijven. Zeker bij Destelheide gaat het over korte opvang en is er telkens een dialoog tussen Fedasil en Destelheide, waarbij de directie van Destelheide doorgeeft wat de concrete capaciteit is. Op geen enkel moment worden er activiteiten van het jeugdwerk in het gedrang gebracht.

Ik heb nog een laatste punt daarover. Ik sluit me helemaal aan bij wat collega Almaci heeft gezegd. Van hetgeen u daarnet hebt gezegd, moet ik eerlijk gezegd walgen. De associatie die u maakt tussen asielzoekers – gezinnen met kinderen – en verkrachting, is gewoonweg degoutant. Als u enige intentie hebt om op een degelijke en betrouwbare manier aan politiek te doen, denk ik dat u dat op die manier compleet verkwanselt. Het is werkelijk ontstellend hoe u deze groep van mensen ontmenselijkt.

Ik was zelf op bezoek met collega de Moor in Destelheide. Ik heb daar kennisgemaakt met een aantal van die gezinnen, met hun kinderen. Dat zijn vluchtelingen van overal ter wereld, die een bijzonder zwaar traject achter de rug hebben, die even tot rust kwamen in die jeugdverblijven. De link met wat u hier zegt, is totaal afwezig. Ik moet zeggen dat ik de manier waarop u hier spreekt, werkelijk ranzig vind.

Een laatste punt misschien is dat ik vaststel dat er in het debat over de opvang soms warm en koud wordt geblazen en dat er soms enige schijnheiligheid ter zake is bij een aantal partijen. Ik wil met name wijzen op de verantwoordelijkheid van de Franse Gemeenschap ter zake, die zichzelf Fédération Wallonie-Bruxelles noemt, waarin een aantal partijen zitten die in de federale overheid ook verantwoordelijkheid dragen en collega de Moor steeds wijzen op haar verantwoordelijkheid.

Ik wil erop wijzen dat de Fédération Wallonie-Bruxelles ook hetzelfde kan doen als ik. Ik heb ook collega Bertieaux, bevoegd voor de jeugd, gevraagd om dat te doen. Ik stel vast dat ook de Franstalige kinderrechtencommissaris aan de 'delegué générale' die oproep doet. Ik wil alle instanties – ook de Franstalige instanties – oproepen om hetzelfde te doen wat ik heb gedaan. Ik roep, zoals gezegd, ook alle fracties in deze commissie op die ergens beleidsverantwoordelijkheid opnemen om ook te bekijken wat zij kunnen doen om deze nood-situatie te verhelpen in het belang van de rechten van alle kinderen die in Vlaanderen aanwezig zijn.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Eerst en vooral valt het toch altijd op – over welk onderwerp het hier ook gaat – dat als je de mening van de modale Vlaming vertolkt in het parlement, zeker de traditionele partijen heel nerveus worden. Ik verwijs naar de laatste peiling die ik heb gezien en niet per se naar de partijcores, maar kijk eens naar de vraag die werd gesteld aan de Vlamingen over of zij meer of minder migratie willen. De overgrote meerderheid van dit land wil hier geen asielzoekers meer, of op zijn minst minder, niet meer opvangplaatsen, maar minder. *(Opmerkingen van Tine Rombouts en Orry Van de Wauwer)*

Ik weet het, ik weet dat dat soms moeilijk is om die wil van het volk ook te vertolken in het parlement, maar dat is nu eenmaal zo. Er is maar één humane oplossing trouwens, en ik ben het erover eens dat het niet kan dat er iemand op straat slaapt, dat is inhumaan. Dus, er is maar één humane oplossing, en dat is ervoor zorgen dat ze de oversteek niet maken, dat is het afraden en de grenzen sluiten.

Ik heb u ook laten uitspreken, mevrouw. Ik heb al twee porties cd&v gekregen, dan mag ik toch wel één portie antwoorden. *(Opmerkingen)*

Ten tweede, wat betreft seksuele misdrijven hoort u natuurlijk wat u wilt horen. Ik heb niet gezegd dat dat uit één hoek komt. Jammer genoeg is dat inderdaad in alle lagen van de samenleving aanwezig. We hebben het nog gemerkt met de kerk, en we merken het alle dagen op andere gebieden ook. Jammer genoeg komt het ons meer en meer ter ore. Het is misschien goed dat het meer en meer naar boven komt, maar niet dat het gebeurt.

Wat ik heb gezegd, is dat er in bepaalde culturen natuurlijk anders aan voorlichting wordt gedaan, en dat bepaalde culturen ook anders kijken naar vrouwen. Geloof u dat niet, ga dan eens praten met mensen die werken in een asielcentrum. Ga eens met hen praten, hoor hoe ze bespuwd, bepoteld en betast worden. Dat is dagelijkse realiteit. Maandelijks spreek ik met mensen die werken in asielcentra. Zij maken dat dagelijks, wekelijks mee. Kom dus niet met een moreel vingertje wijzen. U hoort wat u wilt horen. Ik ben het met u eens en hoop dat iedereen bekijkt wat hier wordt gezegd. Uiteraard heb ik niet gezegd dat alles uit één hoek komt. Maar van sommige zaken is er wel een oververtegenwoordiging. Dat kunnen we zien in onze gevangenissen. Kijk op de Europese kaart waar het meest verkrachtingen gebeuren, en trek daar vooral zelf conclusies uit.

Tot slot doe ik nog een oproep aan de partners van cd&v in deze regering. Het is natuurlijk niet alleen uw verantwoordelijkheid, minister. Het is vooral de verantwoordelijkheid van uw partners, en zeker die van de N-VA in het bijzonder. Ik had enkele dagen geleden – eergisteren, mevrouw Perdaens – een debat met onder andere uw collega Theo Francken voor het Liberaal Vlaams Studentenverbond (LVSU) Leuven. Daar zei hij aan 750 studenten dat hij het eigenlijk helemaal niet eens is met wat het jeugdwerk vandaag doet. Dat is niet wat u vandaag zegt. U zegt dat het goed is, maar dat de communicatie en de manier

waarop beter kunnen. Nochtans zijn er andere stemmen binnen uw partij die zeggen dat dit niet kan, dat dit geen juiste aanpak van het migratieprobleem is.

Ik hoor allemaal graag hoe hij straf zit te toeteren en tweeten, soms zelfs straffer wil zijn dan het Vlaams Belang. Ik hoor graag dat jullie aan de kiezer beloven het allemaal anders te zullen doen, ondanks het feit dat jullie tussen 2014 en 2018 de kans hebben gehad. Maar als ik moet vaststellen dat er niemand in de Vlaamse Regering eens op tafel heeft geklopt en minister Dalle heeft gezegd dat hij zijn beslissing moet terugdraaien of tegenhouden, dat dat geen regeringscrisis waard is voor de N-VA maar dat jullie er gewoon mee instemmen. Dan vraag ik me echt af wat de N-VA in deze regering zit te doen. Voeg eindelijk daad bij woord, geef de jeugdverblijven terug aan onze jeugd in plaats van aan asielzoekers, stop met het voeren van een 'eigen jeugd laatst'-beleid. Voor het Vlaams Belang geldt, en zal altijd gelden: eerst onze mensen, en dus ook eerst onze jeugd.

De voorzitter: Mijnheer Brusselmans, dank u voor de debatfiche.

Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Opvang in jeugdverblijven is natuurlijk niet de oplossing voor de asielcrisis, daarin heeft Theo overschot van gelijk. Dat de Vlaming gelijk heeft en inderdaad aanvoelt minder instroom te willen, erken ik ook absoluut. De opvangproblematiek zal blijven aanslepen zolang de instroom niet ingedijkt wordt. Maar het probleem is wat het probleem is. Hier zijn momenteel gezinnen met kinderen die opgevangen dienen te worden. In dat kader is het nobel dat jeugdverblijven die kinderen opvangen.

Vind ik dat het allemaal juist gelopen is? Absoluut niet, en dat heb ik heel duidelijk en beleefd gesteld. Ben ik het daarentegen op een of andere manier eens met de manier waarop mensen die hier toekomen, weggezet worden? Ook absoluut niet, en met mij mijn partij. Wat dat betreft: dat is dat.

Iets waarmee ik het ook niet eens was, is de manier waarop staatssecretaris de Moor bezorgde burgemeesters wegzette als hysterische dwarsbomers die de boel oppoken. Ik heb het ongelooflijke voorrecht voor burgemeester Willy Segers gewerkt te hebben als persoonlijk medewerker. Ik weet niet of hij het oké zou vinden dat ik dit deel, maar ik doe het lekker toch. Zijn bijnaam bij de lokale jeugd is 'Chilly Willy', en dat is zo omdat hij de kalmste, rustigste, meest vredelievende, integere en oerdegelijke mens is die je je kunt voorstellen. Zo'n fake news van de staatssecretaris hoefde dus ook absoluut niet. Want net dat pookt de hele situatie mee op.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de kampzomer 2023 – 18 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Deze vraag is een pak minder beladen, maar ik denk dat we ook wat deze vraag betreft, de algemene tendens van fierheid op ons jeugdwerk in de zaal kunnen doorzetten.

Het is een terugkerend nummertje, minister: elk jaar vraag ik me af hoe deze kampzomer was. We hebben de afgelopen jaren het een en het ander gezien in

de kampzomers. We hebben de pandemie gehad waarmee ze moesten omgaan. We hebben buikgriep en andere ziektes gehad. We hebben op meteorologisch vlak ook dit jaar opnieuw niet meteen de meest gedenkwaardige zomer gehad.

Maar zoals het ons jeugdwerk betaamt, hebben ze opnieuw het beste gemaakt van de situatie zoals ze is. Dus ook hier geef ik in de eerste plaats mijn felicitaties en bedanking aan de vrijwilligers en organisatoren die opnieuw een mooie jeugdzomer hebben klaargezet en afgerond.

Nu, lokale media hebben een aantal keer melding gemaakt van enkele zaken. In eerste instantie was er melding van een record aan jongeren die op kamp gingen deze zomer, fantastisch. De Krant van West-Vlaanderen had het over een historisch hoog aantal van 37.000 West-Vlaamse jongeren die er met de jeugdbeweging opuit trokken. Dat is fantastisch en toont dat onze jeugdbewegingen een belangrijke rol blijven spelen in de vrijetijdsbesteding van jongeren. Ik denk dat dat een goede zaak is.

Natuurlijk – dat is logisch als je zoveel mensen op de been zet – waren er ook een aantal incidenten, deze keer meestal te wijten aan noodweer. Er waren de verhalen van de jamboree in Zuid-Korea, maar ook in het binnenland zijn een aantal groepen verrast door het slechte weer. Je had een scoutsgroep uit Gent die in Straimont hun kamp moest stopzetten vanwege hevig onweer dat hun materiaal had vernietigd. Dat noodweer zorgde op nog wel plaatsen voor problemen. In Evergem en Zutendaal had je weer lokale groepen die lastig werden gevallen door jongeren uit de buurt.

Los van die incidenten was dit de eerste zomer waarin de zomervakanties van de Vlaamse en Franse Gemeenschap niet meer parallel liepen, waarover op voorhand werd aangehaald dat dat mogelijk voor problemen zou zorgen. Dus bij dezen dan ook de vraag: is die impact er ook geweest?

Ik had een antwoord gewenst op de volgende vragen, minister. Hoe evalueert u de afgelopen kampzomer? Wat waren de meest majeure incidenten? Misschien is het fijn om het aan de vorige vraag toe te voegen, ik weet dat het niet genoteerd was, maar misschien kunt u zich ook enkele fantastische herinneringen of meldingen – mooie meldingen die u hebt binnengekregen – herinneren, die u met ons wilt delen.

Nog een vraag: vorig jaar was er nog heibel omdat enkele Waalse burgemeesters – ik kan het niet anders stellen – pestgedrag vertoonden richting de Vlaamse scoutsgroepen. Zijn er dit jaar in dat kader ook incidenten geweest en heeft het kampcharter dat u hebt afgesloten gewerkt?

De volgende vraag gaat over het dreigend tekort aan monitoren. Sommige lokale jeugdbewegingen dreigen te moeten stoppen omdat ze de monitoren niet meer vinden om onze jongeren veilig bezig te houden. Zijn er kampen die niet konden plaatsvinden vanwege een tekort aan monitoren, en welke stappen hebt u gezet, of zult u nog zetten om dit probleem aan te pakken als het proporties aanneemt die aangepakt moeten worden?

Tot slot: welke impact had de ontkoppelde vakantieregeling voor de Vlaamse en Franse Gemeenschap? Werd de druk op beschikbare kampterreinen groter?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega Perdaens, voor de steeds fijne vraag. De kampzomer is, ondanks een mindere periode, met slecht weer in juli, zeer goed verlopen. Er hebben mij geen majeure incidenten bereikt. De meeste zaken die media-aandacht kregen, hebt u opgesomd en werden steeds kwaliteitsvol

opgenomen door de jeugdsector. Denk als voorbeeld aan de jamboree in Zuid-Korea en de communicatie en kordate aanpak van Scouts en Gidsen Vlaanderen.

Er zijn met andere woorden uitsluitend positieve verhalen te vertellen over de kampzomer van 2023. Dat mocht ook wel een keer, na overstromingen in grote stukken van Wallonië en een deel van Vlaanderen, na covidzomers en dergelijke meer.

De jeugdwerkers hebben zich opnieuw van hun beste kant getoond. Dat mocht ik effectief ook aan den lijve ondervinden tijdens bezoeken die ik de afgelopen zomer deed. Wat de positieve geluiden betreft, denk ik dat er op elke activiteit en op elk kamp heel unieke verhalen te vertellen zijn, die de jongeren voor de rest van het leven zullen bijblijven.

Zelf overvalt u me met de vraag, want ik heb verschillende bezoeken gedaan. Een heel fijn bezoek was bijvoorbeeld bij de Federatie voor Open Scoutisme (FOS) de Faunaten, die zijn gevestigd in Jette en op kamp waren in Weismes, vlakbij Durbuy. Daar hadden ze een bijzonder fijne kampervaring, met heel wat toffe spellen, een heel toffe groep en ook heel toffe begeleiding. Dat was een van de betere ervaringen. Maar ze zijn eigenlijk allemaal tof, dus het is moeilijk om te kiezen. Dat je dat kunt meemaken in de zomer, is een van de toffe aspecten aan deze job. Jeugdverenigingen groot en klein zorgden opnieuw voor onvergetelijke herinneringen voor vele kinderen en jongeren. Voor u zit dan opnieuw, zoals zo vaak, een trotse minister van Jeugd.

De incidenten waarvan sprake werden vorig jaar al uitgeklaard en grotendeels opgelost door overleg tussen de betrokken partijen. In aanloop naar de opmaak van het Belgisch Kampcharter gingen jeugdbewegingen uit de drie gemeenschappen van België dit voorjaar gesprekken aan met een 25-tal gemeenten – dat was een primeur –, onder meer een aantal gemeenten waar er voorgaande jaren soms spanningen waren. De bedoeling van die gesprekken was kennis te maken en een duidelijk beeld te schetsen van de ondersteuning die koepels bieden aan de lokale afdelingen. Elementen uit reeds bestaande kampcharters, bijvoorbeeld rond kampvuren, het gebruik van alcohol, nachtlawaai, enzovoort, werden toegelicht.

We organiseerden samen met de collega's van Jeugd, de burgemeester van Marche-en-Famenne, gouverneur Schmitz van Luxemburg en de jeugdbewegingen een persconferentie in Marche-en-Famenne op 15 juni. Hier werd geschetst op welke manier jeugdbewegingen en lokale besturen gezamenlijk werk maken van een positieve kampzomer. Dit heeft, daar ben ik van overtuigd, dan ook bijgedragen aan een sterkere samenwerking tussen gemeenten, uitbaters en jeugdbewegingen. Dat draagt ook bij aan een beperking van de incidenten die er lokaal kunnen zijn.

De zoektocht naar monitoren zorgt in aanloop naar de zomer vaak voor een uitdagende periode voor de organisatoren van jeugdactiviteiten. We stellen vast dat het engagement van jongeren minder langdurig is dan vroeger. Ze combineren het leiderschap in de jeugdbeweging of een week op het speelplein met een vakantiejob of studie, en ze nemen uiteraard ook zelf nog graag deel aan andere vrijetijdsactiviteiten, reizen en vakanties.

Jongeren nemen zeker nog wel engagement op. Dat blijkt uit het aantal animatoren dat elke week in de jeugdbeweging het beste van zichzelf geeft. De grootste druk staat op initiatieven zoals speelpleinen of vakantiekampen zonder overnachting. Daar is het vaak zoeken naar voldoende monitoren. Ik ben daarover in gesprek met de sector en zal bekijken wat we daar vanuit het beleid kunnen betekenen, onder meer op het vlak van monitorencursussen. Het thema staat ook hoog op de agenda van de sector zelf, getuige de campagne van De

Ambrassade die erop gericht is vrijwilligers in het jeugdwerk, namens de ouders van deelnemende kinderen, te bedanken.

Met betrekking tot uw laatste vraag over de vakantieregeling, hebben noch mijn departement, noch mijn kabinet daarover signalen opgevangen vanuit Vlaamse verenigingen. Ik heb wel samen met mijn Franstalige collega-minister van Jeugd, toen nog Valérie Glatigny, tijdens het voorjaar een oproep gedaan in Vlaanderen, onder meer via het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT) en De Ambrassade, naar meer beschikbare terreinen, aangezien de zoektocht naar plaatsen voornamelijk een uitdaging is in de Franse Gemeenschap. In het kader van de opmaak van het Belgisch Kampcharter, en daarbij de samenwerking tussen de gemeenschappen, zal dit ook naar de komende zomer opgevolgd worden.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u, minister, voor de antwoorden. Ik ben blij dat het voor onze jeugd een rustiger zomer is geweest dan andere jaren. Dat mocht ook wel eens.

Ik hoor u zeggen dat het probleem voor het aantrekken van leiding groter is bij kampen zonder overnachting dan bij kampen met overnachting. Ik vroeg me af of er ook een verschil te merken is tussen enerzijds kampen waar monitoren een betaling of een vrijwilligersvergoeding krijgen en anderzijds kampen met een vrijwillig engagement. Mogelijk zit daar een deel van een oplossing.

Ik heb het juist begrepen dat het verschuiven van de zomervakantie geen probleem gaf. Hebt u zicht of het zoeken naar monitoren en begeleiders bij de start of einde van de kampzomer voor een probleem zorgt? Ik kan me voorstellen dat als je bijvoorbeeld in de Vlaamse Rand op school zit en je zou een kamp in het Brusselse willen doen, het dan moeilijker is om begeleiders te vinden, omdat die vakanties niet overeenkomen. Dat is natuurlijk een keuze die men aan de overkant van de taalgrens heeft gemaakt. Hebt u daar meer gegevens over?

De voorzitter: Ik kijk even rond of er collega's zijn die wensen aan te sluiten. Ik denk dat het controversiële gehalte niet zo hoog is, collega Perdaens.

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik had moeten zeggen dat mijn favoriete kampervaring een kamp was met asielzoekers of vluchtelingen, dan was het misschien controversiëler geweest.

Alle gekheid op een stokje: niet dit, maar vorig jaar ben ik op bezoek geweest bij een kamp van de Oekraïense scouts, ook in Wallonië. Dat was ook een bijzonder fijne ervaring. Misschien minder controversieel dan de vorige, maar toch.

Wat betreft de vraag naar betaling versus puur vrijwillig engagement, kan ik vaststellen dat zowel bij organisaties die een betaling aanbieden als bij organisaties die dat niet doen, er soms uitdagingen zijn. Ik ben er ook van overtuigd dat betaling niet het determinerende element is. Als ik ervaringen hoor, bij speelpleinwerking maar ook bij jeugdbewegingen, dan zijn er andere factoren die veel sterker zijn om vrijwilligers en animatoren te motiveren. Zeker het groepsgevoel, de activiteiten die men samen doet, zijn zaken die bijzonder sterk zijn.

Wat uw tweede vraag betreft, kan ik zeggen dat er nog voorzien wordt in een evaluatie door De Ambrassade. Dat komt er dus nog aan. Op dat vlak wil ik er dus ook niet op vooruitlopen, maar we zullen het er te gepasten tijde zeker nog over kunnen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik heb geen slotwoord meer nodig. Dank u voor alle antwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.